

การศึกษาการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดอุบลราชธานี

ปริญญาณิพนธ์
ของ
โยทะกา แก้วปลั่ง

22 เม.ย. 2535

ห้องสมุดวิทยาลักษ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2529
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177607 648120

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....
.....
.....

คณะกรรมการสอบ

.....
.....
.....

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติ เพชรขึ้น
รองศาสตราจารย์หทัย คันทอง ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก อาจารย์มนัส รัตนติลก ณ ภูเก็ต
อาจารย์ศักดา คำประไพ อาจารย์เจริญ การุณ อาจารย์ทองพรรณ โมฬีชาติ
อาจารย์ประคับ ก้อนแก้ว อาจารย์นิโรจน์ วันชัย อาจารย์เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล
ได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์เจริญ
การุณ ได้กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอาจารย์สมปอง ภูวรางกูร
ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยในครั้งนี้ด้วยดี

ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของทุกท่านที่กล่าวนามมาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณไว้
ณ โอกาสนี้ คุณค่าและผลประโยชน์อันจะพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศเป็นเครื่อง
บูชาพระคุณของ บิดา มารดา ครู-อาจารย์ ที่เคยอบรมสั่งสอน และให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย
มาตลอด

โยทะกา แก้วปลั่ง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	6
	ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	6
	ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	บทบาท	9
	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	12
	การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ	16
	ความเป็นมาของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ..	20
	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษา	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3	วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	31
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	34
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	38
	การจัดกระทำกับข้อมูล	39
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
	ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนประถมศึกษา	43
	ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	55
	ตอนที่ 4 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษา	63
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	78
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	78
	วิธีดำเนินการวิจัย	78
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	78
	การวิเคราะห์ข้อมูล	79
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
	อภิปรายผล	86
	ข้อสังเกตเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้	96
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	96
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	98
	บรรณานุกรม	99
	ภาคผนวก	105

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนอำเภอที่สุ่มได้จากการแบ่งกลุ่ม	32
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มเพื่อตอบแบบสอบถาม	33
3	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์	34
4	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการ ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในค่าน การให้คำแนะนำแก่ โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ..	43
5	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในค่าน การแสวงหาความช่วยเหลือ และความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการเพื่อพัฒนา โรงเรียน	46
6	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในค่าน เสนอแนะและประสานงาน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการเพื่อให้โรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและ การพัฒนาท้องถิ่น	49
7	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในค่าน การแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย	52
8	ผลสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในงานทั้ง 4 ค่าน	54

9	ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานในค้ำน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	56
10	ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานค้ำน การแสวงหาความช่วยเหลือ และความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน	57
11	ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานค้ำน เสนอแนะและประสานงานระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วน ในการให้บริการชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น	59
12	ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานค้ำน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อ ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย	61
13	ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ	55
14	สรุปผลการทํางานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถม ศึกษาในปีการศึกษา 2528 จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2529) ...	68
15	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานค้ำน การให้คำปรึกษาแนะนำ แก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	70

16	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในด้าน การแสวงหา ความช่วยเหลือ และความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน	71
17	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้าน เสนอแนะและ ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น	73
18	ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในด้าน การแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย	74
19	บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	76
20	ความคิดเห็นของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับข้อเสนอแนะทั่วไป	76

ภูมิหลัง

"ประเทศชาติจะเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาอบรมของเยาวชนในวันนี้ จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันหน้า" (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 2513 : 18)

การประถมศึกษา เป็นสถาบันขั้นต้นในการให้การศึกษาอย่างมีแบบแผนแก่ประชาชน และเป็นระดับการศึกษาที่รัฐประกาศเป็นการศึกษาภาคบังคับที่ประชาชนทุกคนควรได้รับการปลูกฝังอบรม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กด้วยการอบรมสั่งสอนขั้นมูลฐานอันเป็นแนวทางที่จะทำให้บุคคลมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาระดับเดียวที่รัฐสามารถจัดให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 1) การกำหนดนโยบายการประถมศึกษา ให้ความสำคัญสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 99)

นโยบายการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ข้อหนึ่งก็คือ ส่งเสริมให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนในท้องถิ่น และสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 26) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลคือ ระดมทรัพยากรและสรรพกำลังเพื่อพัฒนาชนบท ในลักษณะของการผสมผสาน สติปัญญา แนวความคิด ประสบการณ์ ความรู้ และการปฏิบัติงานของหน่วยงานในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : คำนำ) และสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2520 ที่มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็น "การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิต ชุมชน สังคม และประเทศชาติ" (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 5)

นอกจากนั้นหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ได้กำหนด หลักการประถมศึกษาซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการประถมศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2520 ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการดำรงชีวิต

3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกันแต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วน ให้เหมาะสมกับความต้องการได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 29)

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาประเทศนั้น ต้องพัฒนาที่บุคคลในชาติก่อน และการพัฒนาบุคคลเราใช้การศึกษาเป็นเครื่องพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการวางรากฐานการดำเนินชีวิตให้กับบุคคลในชาติ

ประสิทธิภาพของการประถมศึกษาได้จำกัดอยู่ภายในระบบการศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับระบบอื่น ๆ ในสังคมด้วย โรงเรียนกับชุมชนเป็นความสัมพันธ์ที่แยกจากกันออกไปไม่ได้ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่ตั้งอยู่ด้วยความเชื่อถือและความร่วมมือของประชาชน อีกทั้งชีวิตของนักเรียนย่อมผูกพันอยู่กับวัฒนธรรม พื้นเพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ปกครองนักเรียนอย่างซับซ้อน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงควร เป็นบทบาทที่สำคัญของโรงเรียน และโรงเรียนกับชุมชนจะมีความสัมพันธ์ได้ก็โดยการ เลือกตัวแทนจากชุมชนเข้าไปเป็นกรรมการร่วมบริหารงาน และดำเนินงานกับโรงเรียน คณะกรรมการจะช่วยให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมไปอย่างรอบคอบเหมาะสมตรงตามความต้องการของชุมชน รวมทั้งมีบทบาทเข้าไป

ให้ความช่วยเหลือและพัฒนาโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนก็จะมีบทบาทเข้าไปมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนด้วย

ตามประวัติการศึกษาของไทย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมบริหารงานในโรงเรียนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2454 โดยมีการตกลงกันระหว่างกระทรวงธรรมการกับกระทรวงนครบาล เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเบื้องต้น โดยกระทรวงมหาดไทยรับเป็นผู้จัดการศึกษาเบื้องต้นให้ทั่วราชอาณาจักรทุกคนได้เล่าเรียนทั่วราชอาณาจักร กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงนครบาล ซึ่งเป็น "กระทรวงปกครองท้องที่" ได้ตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาขึ้น เรียกชื่อว่า "กรรมการตำบล" ประกอบด้วยกรรมการ 3 คน คือ กำนันหรือหัวหน้าตำบล 1 คน อธิการวัดใดวัดหนึ่งในตำบล 1 รูป และแพทย์ประจำตำบลอีก 1 คน เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดการศึกษา มีหน้าที่จะต้องจัดตั้งโรงเรียน ชักนำเด็กให้เข้าโรงเรียน หาครูสอน หาเงินเลี้ยงโรงเรียน และบำรุงโรงเรียนที่ได้ตั้งขึ้นแล้ว ซึ่งเป็นโรงเรียนประเภท "โรงเรียนประชาบาล" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 2)

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ขึ้น ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเสียภาษีการศึกษา เรียกว่า "เงินศึกษาพลี" ซึ่งเก็บจากขายฉกรรจ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2464 จนกระทั่ง พ.ศ. 2475 จึงได้ยกเลิกเก็บเงินศึกษาพลี โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้เป็นการทดแทนเรียก "เงินอุดหนุนโรงเรียนประชาบาล" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 4) ต่อมาได้มีตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2478 โดยมีความในหมวด 3 ส่วนที่ 3 มาตราที่ 38 และ 39 ได้กำหนดให้ข้าหลวงประจำจังหวัด เป็นผู้แต่งตั้งและถอนกรรมการศึกษาและกำหนดหน้าที่ของกรรมการศึกษาให้มีหน้าที่รับปรึกษาในการจัดและดำเนินการศึกษา ตรวจตราดูแลงบประมาณ บัญชีเงิน สอดส่องความเป็นไปของโรงเรียนประชาบาล รวมทั้งช่วยเหลือนายอำเภอในส่วนโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้ง (กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 928)

ใน พ.ศ. 2509 ได้โอนการศึกษาประชาบาลไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และต่อมา พ.ศ. 2523 ได้โอนการศึกษาประชาบาลมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2524 : 68 - 73) แต่การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายังคงปฏิบัติตามความในมาตรา 38 และ 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษา 2478 จนวันที่ 14 มกราคม 2525 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2525 ซึ่งกำหนดว่าให้มีคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนละอย่างน้อย 5 คน แต่ไม่เกิน 15 คน กรรมการศึกษาจะต้องเป็นผู้สนใจการศึกษาและเป็น ผู้มีความประพฤติดี คณะกรรมการนี้ได้มาจากผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู ประชุมเสนอชื่อให้ประธานคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอหรือประธานคณะกรรมการประถมศึกษากิ่งอำเภอแต่งตั้ง และควรเลือกจากบุคคลต่อไปนี้คือ กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนา ผู้ปกครองนักเรียน สิบยกเอก หรือประชาชนในท้องถิ่น กรรมการศึกษามีวาระ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจจะได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ โดยมีหน้าที่ ให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและกิจการกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียนเสนอแนะ และประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 2)

เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 ประกอบกับพิจารณาเห็นว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นหน้าที่หรืองานอย่างหนึ่งของโรงเรียนทุกโรงเรียน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดให้งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานหนึ่งในจำนวน 6 งานของโรงเรียน และมีโครงการกรรมการศึกษาเป็นโครงการที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของงานนี้ ในปี พ.ศ. 2526 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 18)

ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนได้จัดให้มีคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งประโยชน์แก่ชุมชน และประโยชน์แก่โรงเรียน

ปัญหาที่พบคือ กรรมการที่มีอยู่ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ โรงเรียนก็ไม่ทราบระเบียบปฏิบัติที่แน่นอน โรงเรียนกับชุมชนห่างเหินกันขาดการสัมพันธ์ร่วมมือ โรงเรียนไม่ทราบจะปฏิบัติอย่างไรในกรณีที่มีกรรมการศึกษาอยู่มากเกินจำนวน ไม่มีการอบรมกรรมการศึกษา การประชุมกรรมการศึกษาทุกครั้ง โรงเรียนมักขอความร่วมมือบริจาค เป็นเหตุให้กรรมการศึกษาไม่ยอมมาประชุม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 277)

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ทุกโรงเรียน ได้จัดแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ได้ปฏิบัติหน้าที่ส่วนใหญ่ในด้านแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน ในด้านการให้คำปรึกษา แนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ไม่ค่อยได้กระทำ เพราะเห็นว่า คณะกรรมการศึกษาไม่ได้เกี่ยวข้องในค่านนี้ และเห็นว่าหน้าที่ในเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว รวมทั้งได้พบปัญหาว่าคณะกรรมการมาประชุมไม่พร้อมเพรียงกัน เนื่องจากมีการละส่วนตัวมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ อีก ดังนั้น ย่อมสะท้อนให้เห็นว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะได้ศึกษาว่า คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้เพียงใด และมีปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง หลังจากที่ได้ปฏิบัติหน้าที่มาอย่างน้อย 3 ปี โดยที่ทางจังหวัดไม่เคยได้จัดการอบรมคณะกรรมการศึกษาเลย

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่และปัญหาของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

สำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา ในการพิจารณาปรับปรุงคุณภาพการทำงานของคณะกรรมการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในการปรับปรุงงานและแก้ปัญหการปฏิบัติตามหน้าที่ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาที่กำหนดในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525

2. ประชากร

ประชากรที่ศึกษาเป็นคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จาก 1,330 โรงเรียนจำนวน 13,115 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือสถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

3.2.1 การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

3.2.2 ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็น คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525

2. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 ดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2. แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน

3. เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

4. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

3. ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

4. ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง อุปสรรค ความยุ่งยาก หรือข้อขัดข้องที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาได้ประสบ ขณะปฏิบัติงานตามหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงานไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด
5. ความคิดเห็นต่อปัญหาในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บทบาท
2. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ
4. ความเป็นมาของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
5. บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทบาท

จิตยา สุวรรณชัย กล่าวถึงฐานะ (Status) และบทบาท (Role) ไว้ว่า ฐานะและตำแหน่งเป็นผลรวมของสิทธิหน้าที่ของคนในตำแหน่งนั้นต้องปฏิบัติส่วนบทบาทคือการแสดงออกตามหน้าที่นั้นให้คนอื่นประจักษ์ ฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทเป็นสิ่งที่มิอยู่ก่อนที่บุคคลจะเข้าไปสวมฐานะและตำแหน่งนั้น เมื่อบุคคลเข้าไปอยู่ในตำแหน่งใดแล้วก็จะถูกหล่อหลอมพฤติกรรมให้สมผสานสอดคล้องกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง (จิตยา สุวรรณชัย 2517 : 162 - 163 อ้างอิงมาจาก Linton nd. unpagged)

บุญโญ สาร กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ว่าหมายถึง ความมุ่งหวังที่บุคคลอื่นคาดว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีอยู่ควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่ เสมอ (บุญโญ สาร 2519 : 283) ซึ่งสอดคล้องกับ โสภะ ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุญย์ ที่กล่าวว่า ทุกตำแหน่งหรือชั้น จะถูกสมาชิกในชุมชนคาดหวังไว้ระดับหนึ่งว่าพฤติกรรมของคนที่อยู่ในตำแหน่งนั้นควรจะต้องทำอะไร มีพฤติกรรมอะไร บางทีอาจ

คลุมโปงในแง่ที่ว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ หรือพันธะของตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย (โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุญย์ 2525 : 129)

ประมวล รัตน์วงศ์ สรุปเกี่ยวกับบทบาทว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ตามเงื่อนไขและอำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำ เมื่อบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด พฤติกรรมดังกล่าวนั้นถูกพันกับความคาดหวังของบุคคลดำรงตำแหน่งเอง และความคาดหวังของสังคมที่เห็นว่า บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนั้นควรกระทำ (ประมวล รัตน์วงศ์ 2519 : 12) ซึ่งสอดคล้องกับ แม็คโดนัลด์ ที่กล่าวถึงบทบาทว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและพฤติกรรมอันเป็นที่คาดหวังของสมาชิกที่มีต่อบุคคลนั้น และบทบาทจะเป็นแบบแผนของความข้องการ เป้าหมาย ความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม และการกระทำ ที่สมาชิกของชุมชนคาดหวังว่าคงเป็นไปตามชนิดของตำแหน่งที่มีอยู่ (Mc. Donald. 1971 : 3)

ลิงเกรน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทว่า บทบาทหมายถึง พฤติกรรมของสมาชิก ในกลุ่มชน โดยบทบาทต่าง ๆ จะมีเกณฑ์ของมันและมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม (Lingren. 1973 : 201 - 203)

ฮาร์วีกเฮอร์สท์ และบูกาเทน ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทหมายถึง พฤติกรรมที่เหมือนกันของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเดียวกัน หรืออยู่ในสังคมเดียวกัน นอกจากนั้น ยังมีความหมายรวมถึง แบบแผนพฤติกรรมที่ถูกพัน หรือขึ้นอยู่กับความคาดหวังของสมาชิกอื่น ๆ ในสังคมด้วย (Hoyle. 1959 : 6 citing Harvighurst and Neugarten. 1962)

สุรพล พุฒคำ ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทและหน้าที่เป็นของคู่กันซึ่ง กำหนดควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลนั้น ๆ จะได้รับ บทบาทเป็นเงื่อนไขที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่ง นั้นจะต้องทำ รวมทั้งสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับมาพร้อมกับตำแหน่ง ซึ่งเป็นสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ดังนั้น บทบาทจึงมีความหมายแยกได้สองส่วนคือ

1. บทบาทที่ได้รับมาพร้อมตำแหน่ง เป็นบทบาทที่เกิดมาพร้อมตำแหน่ง เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใดก็จะแสดงบทบาทตามกฎหมาย ระเบียบ ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสิทธิที่กำหนดไว้เป็นบรรทัดฐาน

2. บทบาทที่เป็นความหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นบทบาทที่บุคคลที่เกี่ยวข้อง คาดว่า บุคคลที่เข้าไปดำรงตำแหน่งนั้นจะต้องมีแบบแผนพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะ ตรงกับแบบแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ค่านิยม ทัศนคติ ประสบการณ์และ การศึกษาอบรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง (สุรพล พุฒคำ 2522 : 19)

เควิก และบัลเลเชย์ ให้ความเห็นในเรื่องบทบาทว่า ความเห็นของบุคคลอื่นที่ กำหนดบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งขึ้น มิได้มีอิทธิพลต่อการ ปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีอิทธิพลต่อความต้องการ ความมุ่งมั่น ความเชื่อ ความรู้สึก ความปรารถนา ทัศนคติ ส่วนบุคคล และทัศนคติ ของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น การกระทำใด ๆ ของผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ตาม มักจะเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากความนึกคิดของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นที่รู้สึกว่าคุณอื่นต้องการให้ ตนทำอะไร อย่างไร ในฐานะที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ (David and Ballachee. 1962 : 330)

เกทเชล และแคมป์เบล กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ว่า ผู้บริหารจะปฏิบัติหน้าที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งนั้นเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและ เป็นการเข้าใจที่ตรงกับบุคคลอื่นมุ่งหวังจะให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ปฏิบัติ (รุ่ง แก้วแดง 2521 : 114 อ้างอิงมาจาก Gettels and Campbels. 1969 : 236)

จากแนวคิดต่าง ๆ ของบุคคลที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า บทบาทคือพฤติกรรมของ บุคคลที่แสดงออกมาตามหน้าที่หรือตำแหน่งที่มีอยู่ให้เป็นที่รู้เห็นของบุคคลอื่น ซึ่งพฤติกรรม ที่แสดงออกมานั้นอาจจะตรงกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ก็ได้ ฉะนั้นบทบาท จึงแบ่งออกเป็น บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวัง

บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป

บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง พฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง ซึ่งเป็น ความต้องการหรือคาดหวังจากผู้อื่นว่าควรปฏิบัติ

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนก่อตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ส่วนหนึ่งให้กับชุมชน เป็นสถาบันสำคัญที่จะพัฒนาคนเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบุคคลและองค์การต่าง ๆ ในชุมชน สุพินญา ชีระกุล ได้ชี้ให้เห็นความจำเป็นที่ต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. เพราะว่าโรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนตั้งขึ้นตามความต้องการของชุมชน โรงเรียนจึงมีหน้าที่รับพัฒนาคน จนกว่าจะถึงเวลาอันสมควร หรือมีความรู้ความสามารถพอควร โรงเรียนจึงปล่อยให้คนเหล่านั้นออกไปสู่ชุมชน ทั้งที่เป็นชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ หรือชุมชนที่ห่างไกลออกไป
2. เพราะว่าโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนให้ชุมชน ในกระบวนการสังคมประภท (Socialization Process) โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงคนได้มาก รองจากครอบครัว จากการที่เด็กอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานาน และโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าให้ทุกวัน โรงเรียนจึงสามารถเปลี่ยนแปลงและหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็ก ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนได้มาก
3. เพราะว่าโรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาสาขาต่าง ๆ โรงเรียนเตรียมพร้อมที่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าให้แก่เด็กนักเรียนที่จะไปเป็นสมาชิกของชุมชน จึงจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องรวมครูที่มีความรู้ความสามารถในวิชาสาขาต่าง ๆ ไว้ หากโรงเรียนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง โรงเรียนจะมีบุคคลที่มีความรู้และทักษะเพียงพอที่อำนวยความสะดวกแก่ชุมชน
4. เพราะว่าโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชุมชน ทั้งชุมชนและโรงเรียนมีหน้าที่ฟื้นฟูรักษา แต่ละโรงเรียนได้รับมอบหมายจากชุมชนให้เป็นผู้ถ่ายทอดและฟื้นฟูแก่เยาวชนของชุมชน เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นเข้าใจความเป็นมาของวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ด้วย
5. เพราะว่าโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน โรงเรียนนับเป็นสมบัติของส่วนรวมในชุมชน มีอาคารและบริเวณพอที่จะเป็นที่ประชุม หรือประกอบพิธีต่าง ๆ ได้ เช่น สัมมนา จัดงานประจำปี ตั้งค่ายลูกเสือชาวบ้าน จัดพิธีแต่งงาน ประกวดพืชผล ฯ

บางชุมชนใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ประกอบการเกี่ยวกับศาสนาด้วย เช่น ทำขวัญนาค ตั้งองค์กุงลิน เป็นต้น นับว่าโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชนและให้ประโยชน์แก่ชุมชนอย่างคุ้มค่า

6. เพราะว่าโรงเรียนและชุมชนมีจุดหมายเดียวกัน เป็นทั้งจุดหมายที่กำหนดอย่างเป็นทางการ และกำหนดอย่างไม่เป็นทางการ ทั้งโดยวัฒนธรรมประเพณีและโดยสามัญสำนึก ให้โรงเรียนและชุมชนมีจุดหมายของการปฏิบัติงานที่ตรงกัน คือ พัฒนาคน ให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ และสามารถจัดชุมชน และดำรงชีวิตในชุมชนอย่างมีความสุข (สุพิชญา ชีระกุล 2521 : 42 - 43)

นางฉลิว สุมาวงค์ ได้เน้นถึงการที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตั้งขึ้นและดำรงอยู่ได้ด้วยเงินภาษีอากรของประชาชน ยกมื่อว่าเป็นโรงเรียนของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน และได้เสนอวิธีการที่โรงเรียนกับชุมชนต้องร่วมมือกันสร้างความเจริญให้ชุมชนดังนี้

1. จัดให้มีการรกรรการศึกษาของโรงเรียนจากการเลือกตั้งโดยประชาชน
2. เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารเรียน สถานที่ของโรงเรียนนอกเวลาเรียนหรือวันหยุดเรียน เกี่ยวกับการให้การศึกษและการประชุมหรือจัดงานที่ีต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมของชุมชน
3. จัดหลักสูตรให้สัมพันธ์กับความต้องการของชุมชน เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันจริง ๆ
4. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทกับทางโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร การแข่งขันกีฬา หรือเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางสังคม (นางฉลิว สุมาวงค์ 2516 : 20 - 23)

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น โรงเรียนจะต้องเป็นฝ่ายริเริ่มก่อน ซึ่งผู้ที่มีบทบาทโดยตรงได้แก่ผู้บริหาร ตลอดจนครูอาจารย์ในโรงเรียนในเรื่องนี้ วิทยุ สาธร ได้เสนอให้มีการปฏิบัติหน้าที่ทางด้านความสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงครูให้เห็นความสำคัญที่โรงเรียนจะต้องปรับปรุงตนเองให้มี ส่วนสัมพันธ์กับชุมชน
2. ตั้งคณะกรรมการโรงเรียน โดยการคัดเลือกมาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความสนใจเกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาชุมชนที่ตนอยู่อาศัย
3. สำรวจความต้องการและความจำเป็นที่ชุมชนจะต้องได้รับการพิจารณาใน ด้านต่าง ๆ
4. สำรวจทรัพยากรในชุมชนว่ามีอะไรที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้บ้าง ทั้ง ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์หรือกำลังคนเพื่อจะนำมาใช้ประโยชน์แก่ชุมชน และโรงเรียน
5. สำรวจสภาพอนามัยด้านสุขภาพ การป้องกัน การรักษาสุขภาพว่ามีอะไร บกพร่อง ควรที่โรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือหรือรายงานขอความช่วยเหลือไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ
6. สำรวจลักษณะสังคมและวัฒนธรรม เพื่อที่ทางโรงเรียนจะได้เข้าไปร่วมมือ ใต้อย่างถูกต้อง
7. จัดให้มีการประชุม ร่วมอภิปรายระหว่างครูกับประชาชนที่เกี่ยวกับปัญหา บทบาทของโรงเรียนและชุมชนเอง ในฐานะที่โรงเรียนกับชุมชนเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับ จากกันและกัน
8. จัดให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยใช้โรงเรียนเป็น ศูนย์กลางรวมทั้งการพัฒนาอาชีพ พัฒนาความรู้ และการพักผ่อนหย่อนใจ
9. วางโครงการสัมพันธ์กับชุมชนในด้านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว เพื่อปฏิบัติได้ตามแผนทุกระยะ
10. พยายามสอดแทรกกิจกรรมต่าง ๆ ในการสอน เพื่อฝึกให้นักเรียนมี ความรู้ความสามารถที่จะออกไปดำรงชีวิตในชุมชนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรักความหวงแหนในชุมชนของตนและประเทศชาติ

11. ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นระยะ ๆ ที่สำคัญคือทุกสิ้นปีการศึกษา รวมทั้งการวางแผนทางแก้ไขปรับปรุงตลอดเวลา (วิทยุไทย สาร 2516 : 440 - 441)

ส่วนในด้านการให้บริการด้านความรู้แก่ประชาชนนั้น สนิท ยี่รงค์ ได้เสนอกิจกรรมหลายอย่างที่โรงเรียนควรจัดเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในชุมชน เช่น การให้การศึกษานอกโรงเรียน การบริการด้านสุขภาพ การจัดพิพิธภัณฑ์ การจัดห้องสมุดของชุมชน การดำรงและส่งเสริมศิลปพื้นเมือง การพักผ่อน การใช้เวลาว่าง การให้ความรู้ใหม่ ๆ ทางอาชีพ การให้ข่าวสารที่ถูกต้อง และการป้องกันการโฆษณาชวนเชื่อจากฝ่ายตรงข้าม (สนิท ยี่รงค์ 2512 : 13)

ในด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการปฏิบัติงานของโรงเรียนนั้น มงคล ศรีไพรวรรณ ได้เสนอแนะวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในปัญหาของโรงเรียน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน ควรทำให้โรงเรียนเป็นคล้าย ๆ กับศูนย์กลางของการพัฒนาชุมชน และเป็นแหล่งให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน เช่น บริการด้านห้องสมุด บ่อน้ำสาธารณะ ศูนย์พักผ่อน หย่อนใจ เป็นต้น (มงคล ศรีไพรวรรณ 2515 : 139 - 140)

ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกทัศนะหนึ่ง สตูปส์ ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาที่ชุมชนกำหนด
2. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง
3. สร้างแผนภูมิที่แจ่มชัดขององค์การในการติดต่อสื่อสาร
4. กำหนดวิธีการที่จะใช้ติดต่อสื่อสารทั้งภายนอกและภายใน
5. กำหนดตัวผู้รับผิดชอบในการทำงาน พร้อมทั้งกำหนดตำแหน่งหน้าที่
6. สร้างเครื่องมือ วัดประสิทธิภาพการทำงานเป็นระยะ ๆ

(Stoops. 1975 : 770)

จากอบสัน และคนอื่น ๆ ได้กล่าวถึงบทบาทที่ชุมชนมีต่อโรงเรียนกับบทบาทที่โรงเรียนมีต่อชุมชนมีความสัมพันธ์จากการมีส่วนร่วมในประเด็นต่อไปนี้

1. ในการตัดสินใจ เช่น ในเรื่องเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมในโรงเรียน การแก้ปัญหาของโรงเรียน
2. ในการให้ความช่วยเหลือ เช่น การเงิน แรงงาน วิทยากร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และความคิด
3. ในการให้บริการ เช่น การฝึกอบรมอาชีพ การศึกษาผู้ใหญ่ สันทนาการ บริการห้องสมุด การประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : อ้างอิงมาจาก Jacobson and others, 1963 : 446 - 478)

จากความเห็นที่เสนอมานี้จะเห็นได้ว่าโรงเรียนและชุมชนมีความจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้ดีที่สุดก็คือ คณะกรรมการศึกษาที่เลือกมาจากประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้นนั่นเอง คณะกรรมการศึกษาจะช่วยชักนำให้โรงเรียนได้มีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและในขณะเดียวกัน ก็จะชักนำให้บุคคลในชุมชน รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ได้มีส่วนให้ความช่วยเหลือโรงเรียนทั้งในด้านการให้บริการ กำลังทรัพย์ การอำนวยความสะดวกในการหางาน การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการของชุมชนและอื่น ๆ อีก อันจะเป็นการช่วยการดำเนินงานของโรงเรียนและของรัฐในการจัดการศึกษา และย่อมเป็นผลดีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการประถมศึกษาโดยรวม

การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ

ปรีชา นิพนธ์พิทยา ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานว่า การบริหารงานเป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีประสิทธิภาพและประหยัด โดยใช้กระบวนการ และทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งต้องอาศัยหลักร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (ปรีชา นิพนธ์พิทยา 2525 : 188)

เดิม แยม์เสมอ ให้ความหมายคำว่า คณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการในทางรัฐประศาสนศาสตร์ หมายถึง กลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่พิจารณาค้นคว้าหาความรู้วินิจัยหรือขอตกลงร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน (เดิม แยม์เสมอ 2524 : 115) ซึ่งสอดคล้องกับ ชงชัย สันติวงษ์ ให้ความหมายของ คณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการเป็นการรวมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อพิจารณาปัญหภายในองค์กร กลุ่มของคณะกรรมการอาจรวมกันขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ แต่ในการปฏิบัติ คณะกรรมการที่ทั้งขึ้นมีลักษณะเป็นทางการ เพื่อรวมบุคคลจากฝ่ายต่าง ๆ มาช่วยกันพิจารณาแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง หรือปัญหาทั่วไปในองค์กร คณะกรรมการจะปฏิบัติงานเกิดประโยชน์สูงสุดถ้ามีการจัดตั้งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ มีระเบียบวิธีการปฏิบัติที่ดี ทุกคนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการบริหารงาน มีการจัดระเบียบวาระการประชุมล่วงหน้าอย่างดี (ชงชัย สันติวงษ์ 2519 : 320 - 331) นอกจากนั้น ชงชัย สันติวงษ์ ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานเป็นคณะไว้ว่า วิธีการที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในรูปคณะกรรมการเป็นไปโดยได้ผลดีที่สุดนั้น อาจสรุปได้ดังนี้

1. จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการ
2. จะต้องมีการเลือกเฟ้นตัวบุคคลที่จะมาเป็นสมาชิกในคณะกรรมการ
3. จะต้องมีการกำหนดระเบียบวาระการประชุม
4. จะต้องมีการคัดเลือกตัวประธานของคณะกรรมการ

(ชงชัย สันติวงษ์ 2523 : 301)

กำธร กิติภูมิชัย กล่าวถึงการบริหารงานในระบบคณะกรรมการไว้ว่า การบริหารงานโดยใช้ระบบคณะกรรมการ เป็นระบบการทำงานแบบหนึ่งที่มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานในปัจจุบัน เหตุด้วยการบริหารจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถและเทคโนโลยีมากขึ้น ต้องอาศัยความรู้โดยทั่วไป ความรู้เฉพาะอย่าง เฉพาะสาขาวิชามากยิ่งขึ้น การทำงานโดยใช้บุคคลหลายฝ่ายร่วมกันพิจารณาย่อมจะทำให้ได้ผลงานที่ดี ซึ่งเป็นหลักประกันที่ดีอันหนึ่ง (กำธร กิติภูมิชัย 2514 : 61)

สมยศ นาวิการ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานโดยคณะบุคคลว่าการแก้ปัญหาและการตัดสินใจโดยคณะกรรมการจะกระทำได้ดีกว่าบุคคล คณะกรรมการเป็นสื่อกลางที่ดีที่สุดในการรวบรวมผู้เชี่ยวชาญจากส่วนต่าง ๆ ขององค์การให้ร่วมกันแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพ แต่ขณะเดียวกัน การบริหารโดยคณะกรรมการอาจนำไปสู่ความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องของอำนาจได้ง่าย เมื่อผู้บริหารแข่งขันอำนาจหน้าที่ระหว่างกัน การตัดสินใจอาจล่าช้าเนื่องจากการประชุมแต่ละครั้งต้องใช้เวลา (สมยศ นาวิการ 2522 : 271)

วาร์เนย์ กล่าวว่า ทีม มีความหมายมากกว่าการที่คนมารวมกันเฉย ๆ ที่จริงทีมมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและได้มารวมกันเหล่านี้ ได้ให้ความสนใจต่อทัศนคติและทักษะของสมาชิก ซึ่งอาจจะรวมถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น ภาวะผู้นำในกลุ่ม การตัดสินใจของกลุ่ม หรือสมาชิกของกลุ่มได้ผสมผสานกันเป็นกลุ่มในรูปแบบใดซึ่งการสร้างทีมให้มีประสิทธิภาพ ควรจะมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. บทบาทของสมาชิกแต่ละคนในทีมจะต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน
2. เข้าใจลักษณะของทีมและบทบาททั้งหมดในหน้าที่ขององค์การเป็นอย่างดี
3. เพิ่มการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกทุกคนในทีมเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่จะทำให้อุปกรณ์มีประสิทธิภาพ

4. มีการสนับสนุนระหว่างสมาชิกด้วยกันอย่างเต็มที่
5. เข้าใจกระบวนการของกลุ่ม พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงอะไรก็ได้ภายในกลุ่ม

6. มีแนวทางของการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นทีมทั้งงานและระดับความสัมพันธ์กัน

7. มีความสามารถในการใช้ความขัดแย้งให้เป็นประโยชน์มากกว่าทำลาย
8. มีการร่วมมือประสานงานกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ลดการแข่งขันเพื่อเอาชนะกัน ซึ่งอาจจะทำให้กลุ่มและองค์การทั้งหมดเกิดความเสียหาย

9. มีการเพิ่มสมรรถภาพของกลุ่มในการทำงานด้วยกันกับกลุ่มอื่นในองค์กร
เดียวกัน

10. มีความรู้สึกในด้านสหสัมพันธ์ สมาชิกในกลุ่มจะต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
(Varney. 1977 : 153 - 155)

คีคาโร แสดงทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงาน โดยคณะกรรมการไว้ว่า เป็น
การเน้นถึงความสำคัญของการร่วมมือ การบริหารงาน โดยคณะบุคคลจะประสบผลสำเร็จ
ต้องใช้เวลาในการตัดสินใจสำหรับกลุ่มผู้บริหาร เพิ่มขึ้นอีก ให้คำแนะนำแก่กรรมการ
กลุ่ม มีบรรยากาศเป็นกันเอง มีความจริงใจ ทุกคนมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังให้ข้อเสนอ
แนะว่า

1. ควรใช้คำว่า "การบริหารงานโดยกลุ่มบุคคล" (Group) แทนคำว่า
"การบริหารงานโดยคณะบุคคล (Team)"
2. ก่อนที่จะนำระบบบริหารโดยกลุ่มบุคคลมาใช้ควรพิจารณาว่าองค์กรนั้น ๆ
มีพฤติกรรมพร้อมที่จะรับการบริหารโดยกลุ่มบุคคลหรือไม่
3. ตรวจสอบระบบบริหาร เช่น การบริหารโดยวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็น
เครื่องมือในการบริหารโดยกลุ่มบุคคลได้สะดวกขึ้น
4. สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อคณะรวมทั้งนโยบายการบริหารงานบุคคล
5. ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่องานบริการนักเรียน สมาชิกร่วมงานและ
เป้าหมายของโครงการต่าง ๆ
6. ผู้บริหารธุรการ เป็นหัวใจสำคัญของกลุ่ม ในการวางแผนงบประมาณ
ระเบียบการซื้อ นโยบายการจัดการก่อสร้างที่เป็นความรับผิดชอบของกลุ่ม
7. คณะผู้บริหารต้องรับผิดชอบในโครงการการเรียนการสอน
8. โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต้องได้รับความ
ร่วมมือจากคณะผู้บริหาร

(De Caro. 1977 : 2432-A)

สำหรับการบริหารการประถมศึกษาในปัจจุบัน คณะกรรมการพิจารณาปัญหา การศึกษาประชาบาลได้เสนอรูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในรูปของคณะกรรมการ โดยมีความเชื่อว่า การบริหารการประถมศึกษาในรูปคณะกรรมการตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัดและระดับชาตินั้น เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับระบบบริหารงานของชาติ เหมาะกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และระบบการจัดการศึกษามากกว่ารูปแบบอื่น ๆ ก่อให้เกิดเอกภาพในการจัดการศึกษา ส่งเสริมความเสมอภาคของบุคลากร ประชาชนมีส่วนร่วม เป็นการวินิจฉัยตัดสินปัญหาด้วยคณะบุคคล และเป็นการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523 : 2)

จากแนวคิดต่าง ๆ พอจะสรุปได้ว่า การบริหารงานในรูปคณะกรรมการนั้น เป็นการบริหารงานแบบประชาธิปไตยที่ได้เลือกสรรบุคคลที่มีความสามารถต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันทำงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน และช่วยกันระดับพลังทั้งทาง สมอง กาย และใจ เพื่อทำให้การทำงานนั้นดำเนินไปถึงเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการนี้ได้นำมาใช้ในการจัดตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาของชาติให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนั่นเอง

ความเป็นมาของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2454 กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้จัดการศึกษาเบื้องต้นให้ หวยราษฎร์ทุกคนได้เล่าเรียนทั่วราชอาณาจักร ร่วมกับกระทรวงนครบาล ตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาขึ้น เรียกชื่อว่า "กรรมการตำบล" ประกอบด้วยกรรมการ 3 คน คือ กำนันหรือหัวหน้าตำบล 1 คน อธิการวัดใดวัดหนึ่งในตำบล 1 รูป และแพทย์ประจำตำบลอีก 1 คน เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดการศึกษา มีหน้าที่จัดตั้งโรงเรียนประชาบาล ชักนำให้เด็กเข้าโรงเรียน หากครูสอน หาเงินเลี้ยงโรงเรียนและบำรุงโรงเรียนที่ได้ตั้งขึ้นแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 118)

ต่อมารัชกาลที่ 6 ได้ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 และประกาศใช้ เป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกของไทย ที่บังคับให้เด็กไทยต้องเข้าเรียนชั้นประถม ตั้งแต่ อายุ 7 ปีเต็ม หรือย่างเข้าปีที่ 8 จนอายุได้ 14 ปีเต็ม (กฎหมาย สาร 2519 : 326)

ต่อมาได้มีการประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2464 และประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาพุทธศักราช 2478 แทน ในบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ กรรมการศึกษา ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยโรงเรียนประชาบาล ส่วนที่ 3 การ ควบคุมโรงเรียนประชาบาล

มาตรา 38 เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการศึกษา ข้าราชการประจำจังหวัดมี อำนาจตั้งและถอนกรรมการศึกษาได้ ตามความที่เห็นสมควร

มาตรา 39 กรรมการศึกษามีหน้าที่ดังนี้

- (1) รับปรึกษาหารือในการจัดและดำเนินการศึกษา
 - (2) ตรวจสอบดูแลงบประมาณ บัญชีเงิน และสอดส่องความเป็นไปของ โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้ง
 - (3) ช่วยเหลือนายอำเภอในส่วนโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้ง
- (กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 928)

ต่อมาวันที่ 1 ตุลาคม 2523 โรงเรียนประชาบาลโอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ นโยบายในด้านการจัดให้มีคณะกรรมการศึกษาได้ ดำเนินต่อมา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการ ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 ซึ่งออกเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2525 ในระเบียบได้กำหนดเรื่องเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถม ศึกษาไว้ดังนี้

ข้อ 3 ให้มีคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนละอย่างน้อย 5 คน แต่ไม่เกิน 15 คน

ข้อ 4 ให้คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานและอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน และให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาแห่งนั้น เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

ข้อ 5 การได้มาซึ่งรายชื่อของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ประชุมปรึกษากับคณะครูในโรงเรียนแล้ว เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่ง กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ให้ประธานกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือประธานกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ เป็นผู้ลงนามแต่งตั้งแล้วแต่กรณี

สำหรับกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

ข้อ 6 กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา จะต้องมีความสมบัติดังนี้

(1) เป็นผู้สนใจการประถมศึกษา

(2) เป็นผู้มีความประพฤติดี

ข้อ 7 กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ควรเลือกจากบุคคลต่อไปนี้

(1) กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

(2) ผู้นำทางศาสนาของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

(3) ข้าราชการของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่น เช่น ข้าราชการ

ของกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมการปกครอง ฯลฯ

(4) ประธานกรรมการศึกษาของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ในกรณีที่โรงเรียนตั้งอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

(5) ข้าราชการบ้านาญที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่น

(6) ผู้ปกครองนักเรียน

(7) ศิษย์เก่าของโรงเรียน

(8) ประชาชนในท้องถิ่น

ข้อ 8 บุคคลหนึ่งจะเป็นกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกินกว่า 3 โรงเรียนมิได้

ข้อ 9 ให้กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้

กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเปรียบเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ได้รับความจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(6) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ คณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ และคณะกรรมการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ออก

ข้อ 10 ในกรณีที่กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ตำแหน่งใดว่างลงและมีวาระการดำรงตำแหน่งมากกว่า 90 วัน ให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ประชุมปรึกษากับคณะครูในโรงเรียน แล้วเสนอชื่อผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งแทน และให้ประธานกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือประธานกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ หรือผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นผู้แต่งตั้งแล้วแต่กรณี และให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ข้อ 11 คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา และกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

(2) แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

(3) เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น

(4) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

ข้อ 12 คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ควรจะประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง แล้วรายงานให้คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอทราบแล้วแต่กรณี สำหรับโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครให้รายงานต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

การประชุมของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงถือว่าเป็นองค์ประชุม

ข้อ 13 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
หนังสือที่ ศธ 1404/2228 : 2525)

ตามเอกสารที่กล่าวมา เห็นได้ว่าคณะกรรมการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทช่วยพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาเป็นเวลานานแล้ว คราวนี้ปัจจุบันนี้คณะกรรมการศึกษาก็ยังมีบทบาทในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ช่วยพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น โดยทำงานอย่างเสียสละ และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีคำตอบแทนใด ๆ นับเป็นการช่วยพัฒนาบุคคล ชุมชน และประเทศชาติอย่างแท้จริง

บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา

ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาได้มีผู้ให้ความเห็นไว้ดังต่อไปนี้

สุรมนัส กล่าวถึงการดำเนินงานของกรรมการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ของกรรมการศึกษา พอสรุปได้ว่า งานในหน้าที่ของกรรมการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการช่วยในด้านทางการเงินให้แก่โรงเรียนเป็นหลัก เช่น หาเงินก่อสร้างอาคารเรียน จัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ส่วนในด้านการดำรงตำแหน่งกรรมการศึกษานั้นมักจะถาวร ไม่ค่อยมีการแต่งตั้งกรรมการศึกษาใหม่ รวมทั้งไม่มีการปลดกรรมการศึกษาคนเดิม เพราะต้องระมัดระวังด้านความกระทบกระเทือนทางจิตใจ ดังนั้นกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจะได้รับความช่วยเหลือดีหรือไม่ก็อยู่ที่ความเสียสละของกรรมการศึกษา ดังนั้น "สุรมนัส" จึงได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านกรรมการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. ให้มีการกำหนดวาระของการดำรงตำแหน่ง
2. ช่วยเหลือให้มีสิทธิทางด้านสวัสดิการต่าง ๆ บ้างพอสมควร

(สุรมนัส 2521 : 18 - 19)

จงกรม ปรีชากุล และจำรัส นองมาก ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาไว้ 7 ประการดังนี้

1. ได้ร่วมรู้ถึงแผนงานหรือโครงการดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนนั้น ๆ อย่างละเอียด
2. ร่วมมือกับครูใหญ่โรงเรียน เพื่อวางแผนปรับปรุงโรงเรียนทั้งในขณะนี้และในภายหน้า
3. ช่วยจัดหาเงิน แรงงาน และอุปกรณ์เพื่อปรับปรุงโรงเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. ช่วยหาทางอำนวยความสะดวกในเรื่องที่อยู่อาศัยของครูในโรงเรียนซึ่งอยู่ในท้องถิ่นกันดาร

5. ช่วยสอดส่องดูแลการทำงาน และประสิทธิภาพของครูประจำชั้น
6. ช่วยชักชวนที่แจ้งให้ประชาชน สนใจร่วมมือกับโรงเรียนในทุกทาง
7. ช่วยหาทางชักชวนและส่งเสริมให้เกิดสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น

(จวงกรม ปรีชากุล และจำรัส นองมาก 2516 : 118 - 119)

รุ่ง แก้วแดง ให้ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน พอสรุปได้ว่า กรรมการศึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งต่าง ๆ เป็นผู้ประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อโรงเรียนจะได้จัดการศึกษาให้สนองความต้องการของชุมชน ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้

((เบียดิน สิริรังสรรค์กุล 2527 : อ้างอิงมาจาก รุ่ง แก้วแดง 2526 :

16 - 17)

สุพิชญา ชีระกุล กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า ทำได้โดยจัดให้มีกรรมการศึกษาของชุมชน และให้คณะกรรมการศึกษามีหน้าที่ กำหนดความมุ่งหมายเฉพาะ และร่วมกำหนดนโยบายของโรงเรียน รวมทั้งมีหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเท่าที่จะสามารถทำได้

(สุพิชญา ชีระกุล 2521 : 48)

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการศึกษากับโรงเรียนดังนี้

1. ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายทางการศึกษาของโรงเรียน
2. ให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนงานของโรงเรียน
3. สนับสนุนหาทางช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการเงิน
4. เคารพในความคิดเห็นที่มีเหตุผลและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของคณะกรรมการ

5. เปิดโอกาสให้คณะกรรมการศึกษาได้แสดงออกในงานสำคัญ ๆ ของโรงเรียน

(นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ 2525 : 33)

เกรียง เอี่ยมสกุล กล่าวถึงข้อสังเกตเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการศึกษาของโรงเรียนว่า กรรมการศึกษาที่แต่งตั้งขึ้นตามกฎหมายนี้ มักจะมีการประชุมกันหรือทำงานกันเฉพาะในระยะแรก ๆ เท่านั้น กาลเวลาล่วงเลยไป มักจะเป็นการแต่งตั้งไว้ตามพิธีการเท่านั้น ไม่มีการปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์แก่การดำเนินการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง จึงได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของโรงเรียนที่มีกรรมการศึกษาอยู่แล้ว ให้โรงเรียนพยายามแสวงหากำลังสนับสนุนกิจการต่าง ๆ จากกรรมการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ขอความคิดเห็นในการปรับปรุง ส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน
2. เป็นสื่อสัมพันธ์ในอันที่จะเผยแพร่แนวความคิดใหม่ ๆ หรือเจตนาของโรงเรียนไปยังผู้ปกครอง
3. ช่วยจัดสวัสดิการให้แก่เด็ก หรือช่วยเหลือเด็กที่มีอุปสรรคในการศึกษา เช่น เด็กขาดแคลนเครื่องเรียน เป็นต้น
4. ให้สวัสดิการหรือความคุ้มครองแก่ครู เพื่อให้ครูมีความรู้สึกรับรองหรือมีกำลังใจที่จะทำงานในท้องถิ่น
5. เป็นกำลังสนับสนุนการดำเนินงานหรือการประกอบกิจกรรมของโรงเรียนเป็นครั้งคราว
6. ช่วยเหลือจัดหาวัสดุหรือวัสดุให้แก่โรงเรียนตามความจำเป็น ตามความสามารถที่จะช่วยได้

(เกรียง เอี่ยมสกุล 2511 : 38 - 40)

สำหรับเรื่องเกี่ยวกับกรรมการศึกษาในต่างประเทศ ชนุ แสงศักดิ์ และ ช่าง บัวศรี ได้อธิบายการบริหารงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกรรมการศึกษาไว้ว่า ในสหรัฐอเมริกา องค์การท้องถิ่นเป็นผู้จัดการศึกษาเอง นับแต่การสร้างโรงเรียน การจ้างครู การจัดหลักสูตร การวัดผล การกำหนดแบบเรียน โดยแต่งตั้งกรรมการศึกษาท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบเองทั้งสิ้น โดยรัฐบาลกลางไม่มีสิทธิ์สั่งการแก่โรงเรียน

องค์การท้องถิ่น ส่วนการวางแผนการศึกษาและการควบคุมการศึกษานั้นอาศัยองค์การอาชีพ เช่น สมาคมครู สมาคมบริหารการศึกษา เป็นต้น (ชนู แสงศักดิ์ และช่าง บัณฑิต 2509 : 47) ซึ่งในลักษณะเดียวกันนี้ Jones กล่าวถึงกรรมกรศึกษาและการจัดการศึกษา ในสหรัฐอเมริกาว่า ชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ให้การสนับสนุนโรงเรียนของเขาเอง โรงเรียนตั้งจากทรัพยากรของชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ภาษี และมีการเลือกตั้งคณะกรรมการโรงเรียน (School Board) ซึ่งคณะกรรมการโรงเรียนชุมชนหนึ่ง ๆ มีอิสระในการจัดโปรแกรมการศึกษาของโรงเรียน (ประชาบาล 2512 : 2 - 3 อ้างอิงมาจาก Jones ม.ป.ป. : ไม่มีเลขหน้า)

จากความเห็นที่เสนอมานี้แล้ว สรุปได้ว่า คณะกรรมการศึกษามีหน้าที่ช่วยสนับสนุน ให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่นั้น ดำเนินไปอย่างมีความสมบูรณ์ และก้าวหน้ามากที่สุด เพื่อผลประโยชน์แก่ลูกหลานในชุมชนท้องถิ่นนั้นเป็นเบื้องต้นและความเจริญก้าวหน้าของชุมชน ความอยู่ดีมีสุขของบุคคลในชุมชนเป็นส่วนรวม ซึ่งจะเป็นเช่นนั้นได้ ก็อยู่ที่โรงเรียนและกรรมการศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการดำเนินงานให้ได้ผลดีที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในเรื่องเกี่ยวกับกรรมกรศึกษา ได้มีผู้ศึกษาและทำวิจัยไว้ดังนี้

ประจักษ์ ดุนราศรี ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของกรรมกรศึกษาโรงเรียนประชาบาลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เมื่อ พ.ศ. 2524 สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาค้นการรับปรึกษาหารือในการจัดและดำเนินการ ศึกษาว่า กรรมกรศึกษาปฏิบัติหน้าที่พบปะพูดคุยกับครูใหญ่หรือคณะครู เพื่อวางแผนปรับปรุงโรงเรียน ส่วนหน้าที่อื่น ๆ นอกจากนั้นกรรมกรศึกษาปฏิบัติเป็นบางครั้งหรือปฏิบัติน้อยมาก (ประจักษ์ ดุนราศรี 2524 : 2)

ถนอม สุขสง่าเจริญ ศึกษาบทบาทของกรรมกรศึกษาต่อการพัฒนาโรงเรียนประชาบาลเขตจังหวัดสกลนคร เมื่อ พ.ศ. 2525 สรุปได้ว่า กรรมกรศึกษามีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมในระดับปานกลาง กรรมการ

ศึกษาที่มีผู้ติดตามการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนรวมทั้งมีอุปสรรค
ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน (ธนอม สุขสง่าเจริญ 2525 : 107 - 116)

ในปี พ.ศ. 2527 เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการ
ศึกษาและครูเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ครูและกรรมการศึกษา
เห็นว่บทบาทที่กรรมการศึกษาปฏิบัติจริงยังอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ส่วนบทบาทที่คาดหวังอยู่
ในระดับควรปฏิบัติมากทุกบทบาท ครูและกรรมการศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็น
จริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการศึกษาแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านเสนอแนะ
และประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น
ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะกรรมการศึกษามีความคาดหวังและความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติจริงไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการ
ที่มีความถี่สูงตามลำดับคือ กรรมการศึกษามีความรู้ต่ำ ขาดความรู้เรื่องหลักสูตรใหม่
ประชาชนส่วนมากยากจนจึงช่วยโรงเรียนได้น้อย กรรมการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งประกอบอาชีพ
ของตน จึงปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ (เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล 2527 : จ - ฉ)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
มีผู้ทำการวิจัยไว้น้อยมาก และพอสรุปได้ว่า คณะกรรมการศึกษามีการปฏิบัติงานในหน้าที่
อยู่ในเกณฑ์น้อย โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน และมีปัญหาในเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ และยาก
จน ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของคณะกรรมการศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับ
กรรมการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาในระดับประถม
ศึกษาเป็นอย่างมาก โรงเรียนในฐานะที่เป็นแหล่งพัฒนาคนในชุมชนย่อมมีหน้าที่โดยตรง
ในการดึงเอาทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ในชุมชนมาร่วมทำงานเป็นคณะกรรมการในการบริหาร
งานของโรงเรียน ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานการปฏิบัติงานตามระบอบประชาธิปไตยในชุมชน
อันจะอำนวยประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ จึงควรที่ผู้บริหารการ
ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะสนใจและให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจัง ดังนั้น

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าคณะกรรมการการศึกษาที่มีอยู่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และมีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้เพียงใด รวมทั้งมีปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไร อันจะได้นำข้อเท็จจริงเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานเกี่ยวกับคณะกรรมการศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า กระทำตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี 1,330 โรงเรียน จำนวน 13,115 คน กลุ่มตัวอย่าง มีวิธีดำเนินการ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของประชากรในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

หาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ ทาโร ยามาเน (ประกอง กรรณสูต 2525 : 13 อ้างอิงมาจาก Taro Yamane. 1970 : 580 - 581) แล้วใช้เกณฑ์การสุ่มแบบสุ่มหลายชั้น (Multi-stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน มีวิธีดำเนินการสุ่มดังนี้

1. จังหวัดอุบลราชธานี มี 22 อำเภอ แบ่งเป็น 5 กลุ่ม (โดยถือเอาเกณฑ์การกำหนดเขตพื้นที่เป้าหมายในการติดตาม ควบคุม กำกับ ตามโครงการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพนักเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2528) จากนั้นจึงสุ่มอำเภอ โดยสุ่มอย่างง่ายมากกลุ่มละ 1 อำเภอ ได้ 5 อำเภอ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนอำเภอที่สุ่มได้จากการแบ่งกลุ่ม

กลุ่มที่	อำเภอที่อยู่ในกลุ่ม	อำเภอที่สุ่มได้
1	เมืองอุบลราชธานี, เขื่องใน, วารินชำราบ, กิ่งอำเภอตาลสุม, กิ่งอำเภอสำโรงชัย	เมืองอุบลราชธานี
2	น้ำยืน, บุณฑริก, เกษอุดม, นาจะหลวย	เดชอุดม
3	พิบูลมังสาหาร, โขงเจียม, ศรีเมืองใหม่, ตระการพืชผล	พิบูลมังสาหาร
4	เขมราฐ, ฤๅษีบัว, พนา, กิ่งอำเภอโพธิ์ไทร	พนา
5	ม่วงสามสิบ, หัวตะพาน, ชานุมาน, อำนาจเจริญ, เสนางคนิคม	อำนาจเจริญ

2. ตามสภาพจริงแต่ละโรงเรียนจะมีกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน 5 - 15 คน ดังนั้นจึงกำหนดให้มีจำนวนกรรมการศึกษาที่จะตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 5 คนคือ ประธานคณะกรรมการศึกษา, เลขานุการคณะกรรมการศึกษา และกรรมการศึกษาอีก 3 คน จะไปโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ 80 โรงเรียน

3. สุ่มโรงเรียนโดยสุ่มอย่างง่าย จากทุกกลุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียน ได้ 80 โรงเรียนแล้วจึงสุ่มกรรมการศึกษาจากโรงเรียนนั้นมาดังกล่าวในข้อ 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	โรงเรียนทั้งหมด	โรงเรียนที่สุ่มได้	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เมืองอุบลราชธานี	108	18	90
เดชอุดม	129	21	105
พิบูลมังสาหาร	94	15	75
พนา	50	8	40
อำนาจเจริญ	112	18	90
รวม	493	80	400

4. สุ่มโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในข้อ 3 มาร้อยละ 25 ได้ 20 โรงเรียน โดยสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ เพื่อสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการศึกษา 1 คน และเลขานุการคณะกรรมการศึกษาอีก 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ 40 คนคิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์

อำเภอ	โรงเรียนทั้งหมด	โรงเรียนที่สุ่มได้	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เมืองอุบลราชธานี	18	4	8
เดชอุดม	21	5	10
พิบูลมังสาหาร	15	4	8
พนา	8	2	4
อำนาจเจริญ	18	5	10
รวม	80	20	40

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชุด เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด และเป็นแบบสัมภาษณ์ 1 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน
ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม
ปลายเปิด (Open-ended)

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาในการ
ปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์
แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

การสร้างเครื่องมือและการประเมินคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนประถมศึกษา

ขอขยายเนื้อหาที่จะศึกษาคือ ผลการปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงานของ
คณะกรรมการศึกษา ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การ
แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 มี 4 หัวข้อคือ

1. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา
กิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2. แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน
และส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน

3. เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานและ
ส่วนราชการเพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วน
ราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

4. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะ
กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

1.1 ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ
งานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

1. ศึกษาขยายรายละเอียดของงานในหน้าที่ทั้ง 4 ข้อ
โดยศึกษาจากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน

ถามผู้รู้และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่างระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในเรื่องนี้ และคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัย

2. สร้างข้อคำถามโดยอาศัยเนื้อหาความรู้ที่ได้จากข้อที่ 1 และปรับปรุงจากผลงานวิจัยของ ประจักษ์ ดุนราศรี ธนอม สุขสง่าเจริญ และเปลี่ยน สิริรังสรรค์กุล แล้วนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัยเพื่อตรวจแก้ไขความถูกต้อง ชัดเจนของข้อคำถาม

3. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัยตรวจแล้วไป ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์

4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาแล้วมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัยเพื่อตรวจแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกรรมการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

7. การจัดรูปแบบของแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) เนื้อหาเป็นพฤติกรรมการทำงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีทั้งหมด 55 ข้อ ตัวเลือกตอบเป็นระดับ การปฏิบัติงาน มี 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด และกำหนดค่าน้ำหนักให้กับ ระดับการปฏิบัติงานเป็น 4 3 2 1 ตามลำดับ และกำหนดความหมายของช่วงคะแนน เฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 0.50-1.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติงานน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติเลย

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติงานน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติงานมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.00 หมายถึง ได้ปฏิบัติงานมากที่สุด

1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด มีขอบข่ายของเนื้อหาที่จะศึกษาคือ ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ทั้ง 4 ข้อที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525

2. แบบสัมภาษณ์

ขอบข่ายของเนื้อหาที่จะศึกษาคือ ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ รวมทั้งความคาดหวังของคณะกรรมการศึกษาที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของตน

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาระเบียบและขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน โดยศึกษาจากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามผู้รู้และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัย
2. สร้างข้อคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ โดยอาศัยเนื้อหาความรู้ที่ได้จากข้อที่ 1 แล้วนำมาเสนออาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัย เพื่อตรวจแก้ไขความถูกต้องชัดเจนของแบบสัมภาษณ์
3. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัยตรวจสอบ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน (รายนามผู้เชี่ยวชาญ โปรดดูในภาคผนวก) พิจารณาความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วมาปรับปรุงตามคำแนะนำโดยอยู่ในความควบคุมของอาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัย
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกรรมการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน
6. นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งในความควบคุมของอาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัยก่อนนำไปใช้

7. รูปแบบของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีจำนวน 25 ข้อ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอใ้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย เสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยแก่ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้ทางสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดออกหนังสือราชการนำส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม และออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยเสนอต่อ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แล้วผู้วิจัยจึงได้นำแบบ สอบถามไปขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในการส่งแบบ สอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้บริหารโรงเรียนส่งแบบสอบถามให้ กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนของตน แล้วให้ส่งคืนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แล้วผู้วิจัยจึงไปขอรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และมีบางส่วน ที่มีปัญหาในการลำช้า ผู้วิจัยได้ให้ของปิดแถมไปเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยไว้กับเจ้าหน้าที่ที่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้วิจัยในภายหลัง

จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 400 ฉบับ เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน จำนวน 80 ฉบับ และเป็นแบบสอบถามสำหรับกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน จำนวน 320 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 377 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.25 ของแบบ สอบถามทั้งหมดจำนวนนี้เป็นแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 77 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.25 ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารทั้งหมด และเป็นแบบสอบถามจากกรรมการศึกษาจำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.75 ของ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการศึกษาทั้งหมด

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการศึกษาและเลขานุการคณะกรรมการศึกษา ทั้งสิ้น 20 โรงเรียน จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การจักราะห้กับข้อมูล

1. แบบสอบถาม หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ตรวจสอบเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วดำเนินการดังนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แจกแจงความถี่เสนอในรูปร้อยละ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตรวจสอบให้คะแนนแล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยให้นำน้ำหนักคะแนนดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนน 4, มาก ให้คะแนน 3, น้อย ให้คะแนน 2, น้อยที่สุด ให้คะแนน 1

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย กำหนดช่วงคะแนนและความหมายของคะแนนเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 0.50-1.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติ

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.00 หมายถึง ได้ปฏิบัติมากที่สุด

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดได้นำมาจัดหมู่แล้ว เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาความถี่น้อย

2. แบบสัมภาษณ์ จักระทำข้อมูลดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ส่วนที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ จะนำเสนอในรูปค่าความถี่และคิดเป็นร้อยละ

2.2 ส่วนที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของแบบสัมภาษณ์ จะนำมาเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาความถี่น้อย และคิดร้อยละประกอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนโดยคำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ : 2527 : 42)

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum fX$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ : 2527 : 74)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum fX^2 - (\sum fX)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fX^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนยกกำลังสอง

$\sum fX$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนยกกำลังสอง

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา
 (α -Coefficient)ของครอนบาค (Cronbach) (ดูน สายยศ และอังคณา
 สายยศ 2528 : 170 - 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบ
 สอบถามแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา

2.1 ให้ความสำคัญแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2.2 แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชนหน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

2.3 เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชนหน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น

2.4 การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 4 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ 400 คน เป็นเลขานุการคณะกรรมการศึกษาจำนวน 80 คน และเป็นกรรมการศึกษาจำนวน 320 คน หลังจากที่ได้แจกแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนจาก

เลขานุการคณะกรรมการศึกษาจำนวน 77 ฉบับ และจากกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
ประถมศึกษาจำนวน 300 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 377 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.25 ของกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำ
โรงเรียนประถมศึกษา

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนด
แนวทางการพัฒนา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของท้องถิ่น แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการ
ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในด้าน การให้คำแนะนำแก่โรงเรียนในการ
กำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้อง
กับความต้องการของท้องถิ่น

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{x}$	s
1	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน ในการกำหนดแนว การดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน	2.50	0.74
2	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการจัด ทำค่าใช้จ่ายในการพัฒนาโรงเรียน	2.48	0.82
3	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการ กำหนดแนวทางปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียน	2.43	0.78
4	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการ แสวงหาแหล่งทรัพยากรในชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการ พัฒนาโรงเรียน	2.37	0.80

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{x}$	s
5	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของชุมชน	2.19	0.85
6	ให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของโรงเรียน	2.53	0.77
7	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอน	2.18	0.79
8	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น ปัญหาเด็กขาดเรียน เป็นต้น	2.61	0.77
9	ร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองสนใจและดูแลให้นักเรียนรับผิดชอบงานตามที่มอบหมาย	2.75	0.73
10	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือในโรงเรียนในการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในชุมชน	2.22	0.76
11	เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน	2.39	0.79
12	เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน	2.28	0.79
13	เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนและในชุมชน	2.56	0.80
14	เสนอความคิดเห็นแก่ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความประพฤติของบุคลากรในโรงเรียน	2.36	0.88
	รวม	2.42	0.57

จากตาราง 4 โดยส่วนรวมคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในคําน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนด แนวทางการพัฒนา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า งานที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ปฏิบัติอยู่ในระดับมากมี 5 ข้อ คือ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน ในการกำหนด แนวการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน ให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของโรงเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียน ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น ปัญหาเด็กขาดเรียนเป็นต้น ร่วมมือกับ โรงเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองสนใจดูแลให้นักเรียนรับผิดชอบงานตามที่ครูมอบหมาย และ เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียน และในชุมชน ส่วนข้ออื่น ๆ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนประถมศึกษาในคํานแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน แสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจาก
ประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{X}$	S
1	ประสานกับประชาชนหรือหน่วยงานในชุมชนเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องการเงิน	2.51	0.81
2	ประสานงานในการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรือสมาคมผู้ปกครองเพื่อทำประโยชน์ให้โรงเรียน	2.04	0.90
3	ประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคลในชุมชน เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้ที่จำเป็นเฉพาะด้านแก่คณะครูและนักเรียน	2.10	0.82
4	ประสานงานขอความร่วมมือจากประชาชนหรือหน่วยงานในชุมชนเพื่อให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่โรงเรียน	2.40	0.76
5	ประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงาน ประชาชน ส่วนราชการ เพื่อบริจาคสิ่งของในการพัฒนาโรงเรียน	2.48	0.79
6	ประสานงานขอความร่วมมือจากกลุ่มกิจกรรมในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ฯ เพื่อร่วมพัฒนาโรงเรียน	2.37	0.89
7	ประสานงานและขอความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนเพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขาดสื่อการเรียนนักเรียนขาดแคลนฯ	2.19	0.79
8	ประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ เชิญเจ้าหน้าที่มาแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อให้นักเรียน	2.05	0.83

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{x}$	s
9	ประสานงานเชิญกรรมการสภาตำบลหรือกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน มาให้ความรู้แก่นักเรียน เรื่องการปกครอง และการพัฒนาชุมชน	2.16	0.85
10	ประสานงานขอความร่วมมือจากประชากร หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อจัดดำเนินการเกี่ยวกับห้องสมุดของโรงเรียน เช่น จัดหาหนังสือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น	2.10	0.82
11	ประสานงานกับสภาตำบล สภาเทศบาล สภาสุขาภิบาล สภาจังหวัด เพื่อจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการจัดกิจกรรมและพัฒนาโรงเรียน	2.06	0.85
12	ประสานงานกับกรรมการวัดหรือพระสงฆ์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นแก่นักเรียน	2.71	0.80
13	ประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนของนักเรียน	2.51	0.84
14	ประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครอง ประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการกับโรงเรียน	2.75	0.74
	รวม	2.32	0.58

จากตาราง 5 โดยส่วนรวมคณะกรรมการศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า งานที่คณะกรรมการศึกษาปฏิบัติในระดับมากมี 4 ข้อ คือ ประสานงานกับประชาชนหรือหน่วยงานในชุมชนเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องการเงิน ประสานงานกับกรรมการวัดหรือพระสงฆ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นแก่นักเรียน ประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนของนักเรียน ประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครอง ประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการกับโรงเรียน ส่วนข้ออื่น ๆ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ

2.3 ความกิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในตำบล เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น แสดงในตารางที่ 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนประถมศึกษาในตำบล เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่
ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{x}$	s
1	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดบริการ แนะแนวเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติมแก่ประชาชนใน ท้องถิ่น	2.34	0.79
2	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดบริการให้ ความรู้ด้านการประกอบอาชีพแก่ประชาชน	2.26	0.82
3	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนให้ความรู้แก่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร ปัจจุบัน	2.30	0.81
4	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่ ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติของ โรงเรียน เช่น การรับจำหน่ายนักเรียน เป็นต้น	2.17	0.79
5	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดวิทยากร ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็น อยู่ให้ดีขึ้น เช่น ด้านอาชีพ กฎหมาย เป็นต้น	2.16	0.83
6	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรม ร่วมกับชุมชน เช่น ในวันสำคัญประจำท้องถิ่น เป็นต้น	2.83	0.77
7	เสนอแนะและประสานงานกับโรงเรียนเพื่อให้ชุมชน ได้ใช้สถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรม ของชุมชน เช่น จัดประชุม กีฬา งานประเพณี เป็นต้น	2.82	0.81

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{x}$	s
8	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการของชุมชน เช่น จัดอบรมเยาวชน จัดอบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น	2.34	0.85
9	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้ วิชาการใหม่ ๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่น	2.25	0.88
10	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน เช่น จัดสาธิตวิธีทำตุ่ม เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ จัดหน่วยบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน เป็นต้น	2.25	0.87
11	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนมีส่วนร่วมเข้า ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน	2.37	0.83
12	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนได้มีส่วนช่วยพัฒนาชุมชน เช่น วัดหรือสาธารณสถานในชุมชน เป็นต้น	2.78	0.78
13	เสนอแนะและประสานงานกับโรงเรียน เพื่อยืม สิ่งของเครื่องมือจากโรงเรียนไปใช้ในกิจกรรมของชุมชน	2.62	0.82
14	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดห้องสมุด หรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อให้บริการชุมชน	2.45	0.84

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{x}$	s
15	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนได้มีส่วนช่วย สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน เช่น บ่อน้ำ สะพาน สนามกีฬา เป็นต้น	2.48	0.81
	รวม	2.43	0.59

จากการวาง 6 โดยส่วนรวม คณะกรรมการศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า งานที่คณะกรรมการศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มี 4 ข้อคือ เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น ในวันสำคัญประจำท้องถิ่น เป็นต้น เสนอแนะและประสานงานกับโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ใช้สถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียนวัดกิจกรรมของชุมชน เช่น จัดประชุม กีฬา งานประเพณี เป็นต้น เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนได้มีส่วนช่วยพัฒนาชุมชน เช่น วัด หรือ สาธารณสถานในชุมชน เป็นต้น เสนอแนะและประสานงานกับโรงเรียน เพื่อยืมสิ่งของเครื่องมือจากโรงเรียนไปใช้ในกิจกรรมของชุมชน ส่วนข้ออื่น ๆ นอกนั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนประถมศึกษาในก้าน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่าง
หนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย แสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
ประถมศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่าง
ใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{x}$	s
1	มีการวางแผนงานในการทำงานทุกปี	2.34	0.87
2	มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานในแต่ละปี	2.24	0.93
3	มีการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้	2.27	0.89
4	มีการแต่งตั้งคณะทำงานตามแผนปฏิบัติงานที่วางไว้	2.29	0.90
5	คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานของ คณะกรรมการศึกษา	2.79	0.78
6	มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานทุกงาน	2.38	0.87
7	มีการบันทึกผลการปฏิบัติงาน	2.22	0.88
8	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงาน	2.23	0.85
9	มีการเสนอผลการทำงานของคณะกรรมการศึกษา ต่อที่ประชุมครูในโรงเรียน	2.39	0.85
10	มีการรายงานผลการทำงานต่ออำเภอในแต่ละปี การศึกษา	2.10	0.88
11	มีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง	2.82	0.69

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	$\bar{x}$	s
12	มีการรายงานผลการประชุมไปยังอำเภอทุกครั้งที่มี การประชุม	2.23	0.91
	รวม	2.36	0.68

จากตาราง 7 โดยส่วนรวมคณะกรรมการศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสำนักงาน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาหมอบหมาย ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า งานที่คณะกรรมการศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับมากมี 2 ข้อ คือ คณะครูมีส่วนร่วมในการทำงานของคณะกรรมการศึกษา และมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง ส่วนข้ออื่น ๆ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

2.5 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในงานทั้ง 4 ด้าน แสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ผลสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำ
โรงเรียนประถมศึกษา ในงานทั้ง 4 ด้าน

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา	ข	ง
1	ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนกวดำหนด แนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่น	2.42	0.57
2	ด้านการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือ จากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการเพื่อพัฒนา โรงเรียน	2.31	0.58
3	ด้านเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียน กับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียน ได้มีส่วนในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วน ราชการและการพัฒนาท้องถิ่น	2.43	0.59
4	ด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใด อย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษามอบหมาย	2.36	0.69
	รวม	2.38	0.54

จากตาราง 8 แสดงว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในงานทั้ง 4 ด้าน ว่ามีการปฏิบัติในระดับน้อยทุกด้าน

เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ แสวงหาความช่วยเหลือและร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด มีคำถาม 5 ข้อ แต่ละข้อได้จัดเรียงลำดับความถี่มากไปหาความถี่น้อย และได้นำเสนอ 10 อันดับแรก (ดังตาราง 9 - 13)

3.1 ปัญหาในด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 377 คน ผู้ให้ความคิดเห็น 153 คน คิดเป็นร้อยละ 40.38 เห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาด้านนี้กำลังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับ
ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านค่าปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางใน
การพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของท้องถิ่น

ลำดับที่	ปัญหาในการปฏิบัติงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	กรรมการศึกษาคาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร	63	41.18
2	กรรมการศึกษาส่วนมากยากจนต้องประกอบอาชีพ จึงไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน	41	26.80
3	กรรมการศึกษาไม่ทราบหน้าที่ของตน	36	22.22
4	กรรมการศึกษามีการประชุมบ่อยครั้งจึงไม่ค่อยได้ทำงาน	34	22.22
5	ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับกรรมการศึกษา	33	21.57
6	กรรมการศึกษาเห็นว่าครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแล้วจึงไม่เสนอแนะ	27	17.65
7	กรรมการศึกษาไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	22	14.38
8	กรรมการศึกษาได้รับการแต่งตั้งแต่ไม่ไปปฏิบัติหน้าที่	20	13.07
9	กรรมการศึกษาคาดประสิทธิภาพในการเสนอแนะ	10	6.54
10	กรรมการศึกษามีความรู้ต่ำ ส่วนมากจบชั้นประถมปีที่ 4	9	5.88

จากตาราง 9 แสดงว่าเรื่องที่กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
เห็นว่า เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
ในด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุดคือ กรรมการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร รองลงมาคือกรรมการ
ศึกษาส่วนมากยากจนต้องประกอบอาชีพจึงไม่มีเวลามาให้คำแนะนำ

3.2 ปัญหาในการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือ
จากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 377 คน ผู้ให้ความคิดเห็น 176 คน
คิดเป็นร้อยละ 46.68 เห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำ
โรงเรียนประถมศึกษามีดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับ
ปัญหา ในการปฏิบัติงานด้าน การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจาก
ประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

ลำดับที่	ปัญหาในการปฏิบัติงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ประชาชนส่วนมากยากจนช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย	91	51.70
2	กรรมการศึกษาขาดประสบการณ์ในการประสานงาน กับหน่วยงานต่าง ๆ จึงทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือ	45	25.57
3	ประชาชนไม่มีเวลาต้องประกอบอาชีพจึงช่วยเหลือ โรงเรียนได้น้อย	36	20.45
4	ขาดการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับกรรมการศึกษา	23	13.07

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาในการปฏิบัติงาน	ความถี่	ร้อยละ
5	ประชาชนเห็นว่าโรงเรียนมีงบประมาณจากรัฐบาล จึงไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุนเท่าที่ควร	17	9.66
6	ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงาน และชุมชน	15	8.52
7	ประชาชนเห็นความสำคัญของโรงเรียนน้อยกว่าวัด จึงให้ความร่วมมือน้อย	14	7.95
8	กรรมการศึกษาไม่ได้ทำงานเพียงแต่ได้รับเชิญมา ร่วมงานที่โรงเรียนจัดขึ้นเท่านั้น	13	7.38
9	โรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลหน่วยงานต่าง ๆ จึงได้รับ ความช่วยเหลือน้อย	12	6.81
10	ประชาชนไม่ศรัทธาครูและโรงเรียน	9	5.11

จากตาราง 10 แสดงว่าเรื่องที่กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
เห็นว่าเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
ในด้านการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานและส่วน
ราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน มากที่สุดคือ ประชาชนส่วนมากยากจนช่วยเหลือโรงเรียน
ได้น้อย รองลงมาคือ กรรมการศึกษาขาดประสบการณ์ในการประสานงานกับหน่วยงาน
ต่าง ๆ จึงไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือ

3.2 ปัญหาในด้าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียน กับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 377 คน ผู้ให้ความคิดเห็น 150 คน คิดเป็นร้อยละ 39.37 เห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษา มีดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาในการปฏิบัติงานด้าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น

ลำดับที่	ปัญหาในการปฏิบัติงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพของตนจึงไม่ได้ทำงานด้านนี้	34	22.67
2	ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและ หน่วยงานต่าง ๆ	32	21.33
3	ทั้งโรงเรียนและกรรมการศึกษาเห็นว่าภาระกิจ ของโรงเรียนมีมากแล้ว	27	18.00
4	ครูไม่ได้พักอาศัยในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ จึงให้ บริการชุมชนได้น้อย	19	19.67
5	ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน	16	10.67
6	โรงเรียนขาดงบประมาณและวัสดุในการให้บริการ	13	8.67

ตาราง 11 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาในการปฏิบัติงาน	ความถี่	ร้อยละ
7	โรงเรียนตั้งอยู่ต่างไกลจากชุมชนและหน่วยงานอื่นจึงไม่สะดวกในการให้บริการ	13	8.67
8	กรรมการศึกษามีการประชุมบ่อยครั้ง จึงมีการทำงานน้อยมาก	10	6.67
9	กรรมการศึกษาใจกล้าเสนอแนะทางโรงเรียน	9	6.00
10	ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจงานด้านนี้น้อย	2	1.33

จากตาราง 11 จะเห็นว่าเรื่องที่กรรมการศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในตำบล เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น มากที่สุดคือ กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพของตน จึงไม่ได้ทำงานด้านนี้ รองลงมาคือ ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ

3.4 ปัญหาในด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 377 คน ผู้ให้ความคิดเห็น 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60 เห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลนี้ มีดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับ
ปัญหาในการปฏิบัติงานในด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง
ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

ลำดับที่	ปัญหาในการปฏิบัติงาน	ความถี่	ร้อยละ
1	ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	33	23.91
2	ไม่มีผู้เต็มใจทำงานเพราะไม่มีค่าตอบแทน	27	19.56
3	กรรมการศึกษาขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน	26	18.84
4	กรรมการศึกษาไม่มีเวลาทำให้การทำงานล่าช้า ไม่ไต่ผลดี	21	15.22
5	กรรมการศึกษาไม่ได้ทำงานจึงไม่มีการแต่งตั้งคณะ ทำงาน	19	13.77
6	การทำงานของคณะกรรมการศึกษาไม่ได้รับความ ร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร	18	13.04
7	โรงเรียนตั้งอยู่ทางไกลชุมชน ประสานงานลำบาก	18	13.04
8	กรรมการศึกษาขาดความสามัคคี	9	4.52
9	กรรมการศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน	9	4.52
10	ขาดการติดตามและประเมินผลการทำงาน	5	3.62

จากตาราง 12 จะเห็นว่าเรื่องที่กรรมการศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในตำบล การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษา มอบหมายมากที่สุดคือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ ไม่มีผู้เต็มใจทำงานเพราะไม่คุ้มค่าตอบแทน

3.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 377 คน ผู้ให้ความคิดเห็น 146 คน คิดเป็นร้อยละ 38.73 ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ลำดับที่	ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรเลือกกรรมการศึกษาที่มีความเสียสละสนใจและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน	51	34.93
2	รัฐบาลควรให้ค่าตอบแทนกรรมการศึกษา เช่น สิทธิในการเบิกเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เบี้ยประชุม เป็นต้น	49	33.56
3	ควรมีการจัดอบรมกรรมการศึกษาให้เข้าใจบทบาทหน้าที่	42	28.77
4	ควรมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับบ้านให้มากกว่านี้	19	13.01
5	ครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติแก่ประชาชน	9	6.16

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับที่	ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
6	การแต่งตั้งกรรมการศึกษาควรมีกำหนดหมวดระ	8	5.48
7	คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการเสาะแสวงหาและพัฒนา ชุมชนมากกว่านี้	8	5.48
8	ควรจัดให้มีสิ่งบำรุงขวัญกรรมการศึกษาที่ทำงานดี เกิน ประจำปี	7	4.79
9	ควรมีการประชุมกรรมการศึกษาทุกเดือน	7	4.79
10	ควรจัดให้มีการขบปะกันระหว่างกรรมการศึกษา โรงเรียนต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะและจะเป็น ประโยชน์ต่อการทำงาน	4	2.74

จากตาราง 13 จะเห็นว่าข้อเสนอแนะของกรรมการศึกษาที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ควรเลือกกรรมการศึกษาที่มีความเสียสละ สนใจและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน รองลงมาคือ รัฐบาลควรให้ค่าตอบแทนกรรมการศึกษาเช่น สิทธิในการเบิกเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เบี้ยประชุม เป็นต้น

ตอนที่ 4 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ประธานกรรมการศึกษา 20 คน และเลขานุการคณะกรรมการศึกษา 20 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน สรุปผลการสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. สถานภาพของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
2. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

3. ปัญหาในการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
4. ความคาดหวังของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

1. สถานการณ์ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

กรรมการศึกษาที่ได้รับการสัมภาษณ์ 40 คน กรรมการศึกษาส่วนมาก 18 คน หรือร้อยละ 45 เป็นกรรมการศึกษามาแล้ว 6-10 ปี รองลงมา 16 คน หรือร้อยละ 40 เป็นกรรมการศึกษามาแล้ว 1 - 5 ปี

ด้านอาชีพ จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษา 40 คน จาก 20 โรงเรียนซึ่งมีจำนวนกรรมการศึกษาทั้งสิ้น 257 คน พบว่า กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ 135 คน หรือร้อยละ 52.53 มีอาชีพทำนา รองลงมา 51 คน หรือร้อยละ 19.84 มีอาชีพค้าขาย และ 37 คน หรือร้อยละ 14.39 เป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

จำนวนกรรมการศึกษา จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษา กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 95 ตอบว่ามีจำนวนกรรมการศึกษาในโรงเรียน 10 - 15 คน และกรรมการศึกษาทั้ง 40 คน หรือร้อยละ 100 มีความเห็นว่า ในแต่ละโรงเรียนควรมีกรรมการศึกษา 10 - 15 คน

ส่วนการได้มาของกรรมการศึกษานั้น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 15 คน หรือร้อยละ 37.5 ตอบว่ากรรมการศึกษาได้มาจากชาวบ้านเป็นฝ่ายเลือก รองลงมา กรรมการศึกษา จำนวน 14 คน หรือร้อยละ 35 ตอบว่ากรรมการศึกษาได้มาโดยทางโรงเรียนเป็นฝ่ายเลือก

2. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษา จำนวน 40 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ได้ข้อมูลพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เรื่องจำนวนครั้งในการประชุม ผู้ให้การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ จำนวน 24 คน หรือร้อยละ 60 ให้ข้อมูลว่า มีการประชุมคณะกรรมการศึกษาภาคเรียนละ 1 ครั้ง รองลงมากรรมการศึกษาจำนวน 6 คน หรือร้อยละ 15 ให้ข้อมูลว่า มีการประชุม

คณะกรรมการศึกษาปีละ 2 ครั้ง ส่วนเรื่องที่น่าเข้าประชุมมากที่สุดนั้น ได้แก่ การพัฒนาโรงเรียน (ความถี่ 36 หรือร้อยละ 90) รองลงมาคือ รับทราบนโยบายของโรงเรียน (ความถี่ 34 หรือร้อยละ 85) และการแก้ปัญหาเด็กขาดเรียน (ความถี่ 26 หรือร้อยละ 65)

2. การปฏิบัติงานด้าน ให้ความสำคัญแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2.1 การให้ความสำคัญแนะนำแก่โรงเรียน ในการจัดหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.5 ให้ข้อมูลว่า ไม่ได้ทำหน้าที่ โดยกรรมการศึกษาร้อยละ 72.5 ให้เหตุผลว่า เห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน และรองลงมา ร้อยละ 55 ให้เหตุผลว่า ไม่มีความรู้ความเข้าใจ และกรรมการศึกษาส่วนน้อย ร้อยละ 17.5 ให้ข้อมูลว่า ได้ทำหน้าที่ และกิจกรรมที่กระทำมากที่สุด ได้แก่ ให้ความสำคัญแนะนำในการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (ร้อยละ 71.43)

2.2 การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.5 ให้ข้อมูลว่า ได้ทำหน้าที่และ กิจกรรมที่กระทำมากที่สุด ได้แก่ จัดหาอุปกรณ์การเรียนที่มีในท้องถิ่น (ร้อยละ 77.42) รองลงมาคือ จัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน (ร้อยละ 48.39) และกรรมการศึกษาส่วนน้อย ร้อยละ 22.5 ให้ข้อมูลว่า ไม่ได้ทำหน้าที่ โดยกรรมการศึกษาร้อยละ 88.89 ให้เหตุผลว่า เห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน และร้อยละ 44.44 ให้เหตุผลว่า โรงเรียนไม่ได้เสนอให้ช่วยในเรื่องนี้

3. การปฏิบัติงานด้าน แสวงหาความช่วยเหลือและร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน กรรมการศึกษาร้อยละ 90 ให้ข้อมูลว่า ได้ทำหน้าที่ กิจกรรมที่กระทำมากที่สุดได้แก่ ขอแรงจากชาวบ้านช่วยซ่อมแซมและปรับปรุงโรงเรียน (ร้อยละ 83.33) รองลงมาคือ ขอความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานบริจาคทรัพย์เพื่อใช้ในการพัฒนาโรงเรียน (ร้อยละ 77.78) และกรรมการศึกษา

ส่วนน้อย ร้อยละ 10 ให้ข้อมูลว่า ไม่ได้ทำหน้าที่นี้โดยทุกคนให้เหตุผลว่า โรงเรียนไม่ได้ขอให้ช่วย

4. การปฏิบัติงานด้าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.5 ให้ข้อมูลว่า ได้กระทำหน้าที่นี้ กิจกรรมที่กระทำมากที่สุดได้แก่ ร่วมงานประเพณีในชุมชน (ร้อยละ 100) รองลงมาคือ ร่วมงานพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน (ร้อยละ 93.10) และกรรมการศึกษาล้วน ร้อยละ 27.5 ให้ข้อมูลว่า ไม่ได้ทำหน้าที่นี้ โดยกรรมการศึกษาร้อยละ 72.73 ให้เหตุผลว่า โรงเรียนดำเนินการเรื่องนี้เอง และกรรมการศึกษาร้อยละ 27.27 ให้เหตุผลว่า เห็นว่าภาระหน้าที่ของโรงเรียนมีมากแล้ว

5. การปฏิบัติงานด้าน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนระดับศึกษามอบหมาย

5.1 แนวปฏิบัติในการใช้เงิน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 60 ให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการศึกษามอบให้โรงเรียนเป็นฝ่ายใช้จ่ายเงินตามความต้องการของโรงเรียน รองลงมากรรมการศึกษาร้อยละ 25 ให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการเป็นฝ่ายรับผิดชอบการใช้จ่ายเงินตามความต้องการของโรงเรียน

5.2 การตั้งคณะทำงาน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 77.5 ให้ข้อมูลว่า มีการแต่งตั้งคณะทำงานโดยกรรมการศึกษาร้อยละ 74.19 มีการตั้งคณะทำงานโดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย และกรรมการศึกษาล้วน ร้อยละ 22.5 ให้ข้อมูลว่า ไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงาน โดยที่กรรมการศึกษาร้อยละ 55.56 ให้เหตุผลว่า เพราะในรอบปีมีการทำงานน้อยมาก

5.3 การวางแผนการทำงาน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 87.5 ให้ข้อมูลว่า ไม่มีการวางแผนการทำงานตลอดปีการศึกษา โดยกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.43 ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะการทำงานของคณะกรรมการศึกษาเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของโรงเรียน และกรรมการศึกษาล้วน ร้อยละ 12.5 ให้ข้อมูล

ว่าคณะกรรมการศึกษา มีการวางแผนการทำงาน โดยกรรมการศึกษา ร้อยละ 80 ให้ข้อมูลว่า มีการวางแผนในช่วงก่อนเปิดเรียนในแต่ละปีการศึกษา

5.4 การติดตามและประเมินผลการทำงาน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.5 ให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการศึกษา ไม่มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 60.87 ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะไม่มีคนประเมิน และกรรมการศึกษา ร้อยละ 42.5 ให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการศึกษา มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 47.06 ให้ข้อมูลว่า ผู้ประเมินคือประธานคณะกรรมการศึกษา ส่วนวิธีประเมินนั้น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 70.59 ให้ข้อมูลว่า ประเมินด้วยสายตา ไม่มีแบบการประเมิน และกรรมการศึกษาร้อยละ 64.71 ให้ข้อมูลว่า มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงาน โดยปรับปรุงส่วนที่บกพร่องเป็นเรื่อง ๆ

5.5 การรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ให้ข้อมูลว่า ไม่มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษา โดยร้อยละ 33.33 ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะไม่มีคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้รายงาน และกรรมการศึกษาส่วนน้อย ร้อยละ 10 ให้ข้อมูลว่า มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา โดยรายงานต่อ ส่วนงานการประถมศึกษาอำเภอ

5.6 การจัดให้คณะกรรมการศึกษาไปดูงานหรือเยี่ยมชมการดำเนินงานของโรงเรียนอื่น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 77.5 ให้ข้อมูลว่า ไม่เคยจัด โดยร้อยละ 38.71 ให้เหตุผลว่า ไม่มีทุน ร้อยละ 22 ให้เหตุผลว่า กรรมการศึกษาไม่มีเวลา และกรรมการศึกษาส่วนน้อย ร้อยละ 22.5 เคยจัดให้มีการดูงาน หรือเยี่ยมชมการดำเนินงานของโรงเรียนอื่น โดยร้อยละ 77.78 ทอมว่า เคยจัดไปในอำเภอเดียวกัน และส่วนใหญ่ร้อยละ 88.89 ให้ข้อมูลว่า เรื่องที่ประทับใจมากที่สุดคือ ความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน รองลงมา ร้อยละ 77.78 คือ การมีส่วนร่วมในการปกครอง

5.7 สรุปการทำงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
ประถมศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2528 - 2529) พอสรุปได้
ดังต่อไปนี้

ตาราง 14 สรุปผลการทำงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
ในปีการศึกษา 2528 จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2529)

ข้อที่	งานที่ปฏิบัติ	ความถี่	ร้อยละ
1	พัฒนาโรงเรียน	36	90.0
2	ช่วยเหลือโรงเรียนในด้านแรงงาน	26	65.0
3	จัดหาเงินเพื่อใช้ในกิจการของโรงเรียน	17	42.5
4	จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนให้โรงเรียน	12	30.0
5	แก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน	10	25.0
6	ประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน	4	10.0
7	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3	7.5
8	จัดตั้งชุมนุมนิชมัยเก่าของโรงเรียน	2	5

จากตาราง 14 จะเห็นว่่างานที่คณะกรรมการศึกษาปฏิบัติมากที่สุดในรอบปี
ที่ผ่านมาคือ พัฒนาโรงเรียน รองลงมาคือ ช่วยเหลือโรงเรียนในด้านแรงงาน

3. ปัญหาในการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษาถึงปัญหาในการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะ
ในการแก้ปัญหา ได้ข้อมูลพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

3.1 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการศึกษาพบว่า ปัญหาที่มีความถี่สูงที่สุดคือ กรรมการศึกษามาประชุมไม่ครบ (ความถี่ 26 หรือร้อยละ 65) รองลงมาคือ กรรมการศึกษาไม่แสดงความคิดเห็น (ความถี่ 12 หรือร้อยละ 30) ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหานั้น กรรมการศึกษาจำนวน 15 คนหรือร้อยละ 37.5 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ควรให้ประธานคณะกรรมการศึกษาประสานงานกับกรรมการศึกษาที่ไม่ได้มาประชุมให้รับทราบข้อประชุม

3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษา ได้ข้อมูลพอสรุปได้ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้าน การให้คำปรึกษาแนะนำ
แก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ข้อที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
<u>ปัญหาที่พบ</u>			
1	กรรมการศึกษาไม่เข้าใจหน้าที่ตน	27	67.50
2	กรรมการศึกษาไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร	27	67.50
3	กรรมการศึกษาไม่มีเวลามาให้คำแนะนำ	12	30.00
4	ขาดการประสานงานระหว่างกรรมการศึกษากับโรงเรียน	7	17.50
5	โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้	2	5.00
6	ขาดงบประมาณในการดำเนินการ	2	5.00
<u>ข้อเสนอแนะ</u>			
1	ควรชี้แจงให้กรรมการศึกษา เข้าใจขอบข่ายหน้าที่ตน	27	67.50
2	ควรชี้แจงให้กรรมการศึกษารู้และเข้าใจหลักสูตร	26	65.00
3	ควรจัดให้มีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับกรรมการศึกษาให้มากกว่านี้	11	27.50
4	ควรจัดหาทุนในการดำเนินการให้โรงเรียน	2	5.00

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในด้าน การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีปัญหามากที่สุดคือ กรรมการศึกษาไม่เข้าใจหน้าที่ของตนและกรรมการศึกษาไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร รองลงมาคือ กรรมการศึกษาไม่มีเวลามาให้คำแนะนำ ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหานั้น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรชี้แจงให้กรรมการศึกษาเข้าใจขอบข่ายหน้าที่ตนและควรชี้แจงให้กรรมการศึกษารู้และเข้าใจหลักสูตร

3.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้าน การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียนจากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษาได้ข้อมูลพอสรุปได้ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในก้น การแสวงหาความช่วยเหลือ และความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

ข้อที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
	<u>ปัญหาที่พบ</u>		
1	ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย	29	72.50
2	กรรมการศึกษาต้องประกอบอาชีพไม่มีเวลามาทำงาน	17	42.50
3	โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์	9	22.50
4	กรรมการศึกษาไม่มีประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ จึงไม่ได้รับความช่วยเหลือ	8	20.00

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
	<u>ข้อเสนอแนะ</u>		
1	ควรเลือกกรรมการศึกษาที่สามารถทำงานช่วยเหลือโรงเรียนได้	17	42.50
2	ควรให้มีตัวแทนประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน	13	32.50
3	ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียนให้มากกว่านี้	9	22.50
4	ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเทคนิคการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ แก่กรรมการศึกษา	5	12.50

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในด้าน การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียนนั้น เรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน ช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย รองลงมาคือ กรรมการศึกษาต้องประกอบอาชีพไม่มีเวลาดำเนินงาน ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหานี้ กรรมการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเลือกกรรมการศึกษาที่สามารถทำงานช่วยเหลือโรงเรียนได้ รองลงมาคือ ควรให้มีตัวแทนประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษาได้ข้อมูลดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในค่าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
	<u>ปัญหาที่พบ</u>		
1	ครูไม่ได้อยู่ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่จึงให้บริการชุมชนได้น้อย	17	42.50
2	ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	14	35.00
3	โรงเรียนมีการะกัจมากจึงบริการชุมชนได้น้อย	6	15.00
	<u>ข้อเสนอแนะ</u>		
1	ครูควรใช้เวลาเข้าร่วมงานกับประชาชนในชุมชน	16	40.00
2	ควรเลือกตัวแทนกรรมการหมู่บ้านมาประสานงานกับโรงเรียน	8	20.00
3	โรงเรียนควรให้บริการแก่ชุมชนมากกว่านี้	6	15.00

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในค่าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่นนั้น เรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ครูไม่ได้อยู่ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่จึงให้บริการชุมชนได้น้อย รองลงมาคือ ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหานั้น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ความ

เห็นว่า ครูควรใช้เวลาเข้าร่วมงานกับประชาชนในชุมชน และควรเลือกตัวแทน
กรรมการหมู่บ้านมาประสานงานกับโรงเรียน

3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในค้ำ การแต่งตั้ง
คณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
ประถมศึกษาหมอบหมาย

จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษาได้ข้อมูลพอสรุปได้ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในค้ำ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ
ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
หมอบหมาย

ข้อที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
	<u>ปัญหาที่พบ</u>		
1	ไม่มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน	23	57.50
2	กรรมการศึกษาไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	17	42.50
3	กรรมการศึกษาไม่ร่วมมือกัน	6	15.00
4	กรรมการศึกษาไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ	6	15.00
	<u>ข้อเสนอแนะ</u>		
1	ควรชี้แจงให้กรรมการศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่ตน	21	52.50
2	โรงเรียนควรร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านในการปฏิบัติงานพัฒนา	7	17.50
3	ควรให้สิ่งตอบแทนเพื่อเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่กรรมการศึกษาที่ปฏิบัติงานดี	5	12.50

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในค่าน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมายนั้น เรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ไม่มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน รองลงมาคือ กรรมการศึกษาไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหานั้น กรรมการศึกษาที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรชี้แจงให้กรรมการศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่ตน และรองลงมาคือ โรงเรียนควรร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านในการปฏิบัติงานพัฒนา

4. ความคาดหวังของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของคณะกรรมการศึกษา โดยข้อมูลพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ด้านความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ กรรมการศึกษาที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.5 ให้ความเห็นว่ากรรมการศึกษายังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และกรรมการศึกษาที่ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 92.5 เห็นว่าควรจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการศึกษาให้รู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน โดยกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 52.5 เห็นว่าควรจัดอบรมกรรมการศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียน

ด้านความรู้ลึกของกรรมการศึกษาที่มีต่อการดำรงตำแหน่งกรรมการศึกษานั้น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 55 ตอบว่ามีความรู้ลึกภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม และกรรมการศึกษาร้อยละ 77.5 ให้ความจำนนว่ายินดีที่จะเป็นกรรมการศึกษาต่อไปอีก โดยกรรมการศึกษาที่แสดงความจำนนนี้ ร้อยละ 70 ให้เหตุผลว่าเป็นโดยตำแหน่งและร้อยละ 65 ให้เหตุผลว่ายินดีเป็นกรรมการศึกษาต่อเพราะยินดีเสียสละเพื่อส่วนรวม

ด้านความคาดหวังต่อบทบาทของคณะกรรมการศึกษา กรรมการศึกษาที่ให้สัมภาษณ์เห็นว่าคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาควรกระทำหน้าที่ต่อโรงเรียนพอสรุปได้ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	บทบาทที่คาดหวัง	ความถี่	ร้อยละ
1	พัฒนาโรงเรียน	24	60.00
2	จัดหาเงินเพื่อใช้ในกิจการของโรงเรียน	21	52.50
3	ช่วยกิจการของโรงเรียนในด้านแรงงาน	19	47.50
4	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	11	27.50
5	จัดหาวัสดุและสิ่งจำเป็นให้แก่โรงเรียน	9	22.50
6	ร่วมกับโรงเรียนพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน	6	15.00

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่ากรรมการศึกษาที่ให้การสัมภาษณ์มีความคาดหวังให้คณะกรรมการศึกษามีบทบาทหน้าที่ต่อโรงเรียนมากที่สุดคือ การพัฒนาโรงเรียน รองลงมาได้แก่ จัดหาเงินเพื่อใช้ในกิจการของโรงเรียน

ด้านข้อเสนอแนะทั่วไป กรรมการศึกษาที่ให้การสัมภาษณ์ให้ความเห็นพอสรุปได้ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 ความคิดเห็นของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ
ทั่วไป

ข้อที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรเลือกกรรมการศึกษาที่มีความเสียสละและสามารถอุทิศเวลาช่วยเหลือโรงเรียนได้	17	42.50
2	ควรจัดให้มีการประชุมกรรมการศึกษาเดือนละครั้ง	13	32.50

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
3	ควรจัดให้มีการกรรมการประสานงานระหว่างวัด บ้าน และโรงเรียน	12	30.00
4	ควรควรเสียสละเวลามาร่วมงานกับประชาชนในชุมชน	7	17.50
5	ควรมีการวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและคณะกรรมการศึกษา	6	15.00
6	ควรมีสิ่งตอบแทนเพื่อให้กำลังใจแก่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานดี เกินในระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด	6	15.00
7	ควรให้มีสวัสดิการหรือค่าตอบแทนแก่กรรมการศึกษา	6	15.00
8	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรติดตามให้โรงเรียนเสนอรายงานการประชุมและการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	4	10.00
9	ควรจัดป้ายนิเทศที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเพื่อประชาสัมพันธ์และเสนอผลงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	4	10.00

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทั่วไปของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งกรรมการศึกษส่วนมากเสนอว่า ควรเลือกกรรมการที่มีความเสียสละและสามารถอุทิศเวลาช่วยเหลือโรงเรียนได้ รองลงมาคือ ควรจัดให้มีการประชุมกรรมการศึกษาเดือนละครั้ง

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่และปัญหาของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน หลังจากได้แจกแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน จำนวน 377 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการศึกษา จำนวน 20 คน และประธานคณะกรรมการศึกษา จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาตามหน้าที่ที่กำหนดในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ และปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถาม

1.1 ทววจเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจาก กลุ่มตัวอย่าง

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษา ซึ่งเป็นแบบ สอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า ทววจให้คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ยและหาค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาซึ่งเป็น คำถามปลายเปิด นำมาจัดหมู่เรียงลำดับความถี่มากไปหาความถี่น้อยและหาค่าร้อยละ

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ส่วนที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ หาค่าความถี่คิดเป็นร้อยละ

2.2 ส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาเรียงลำดับจากความถี่มากไป หาความถี่น้อยและหาค่าร้อยละประกอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 377 คน หรือร้อยละ 94.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

ศึกษา จำนวน 77 คน หรือร้อยละ 20.42 และเป็นกรรมการศึกษาจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 79.58 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

2.1 การปฏิบัติงานในด้านให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยส่วนรวมคณะกรรมการศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เรื่องที่คณะกรรมการศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองสนใจและดูแลให้นักเรียนรับผิดชอบงานตามที่ครูมอบหมาย รองลงมาคือให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

2.2 การปฏิบัติงานในด้านแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน โดยส่วนรวมคณะกรรมการศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เรื่องที่คณะกรรมการศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครอง ประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการกับโรงเรียน รองลงมาคือ ประสานงานกับกรมการวัดหรือพระสงฆ์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นแก่นักเรียน

2.3 การปฏิบัติงานในด้านเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น โดยส่วนรวมคณะกรรมการศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เรื่องที่คณะกรรมการศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุดคือ เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น วันสำคัญประจำท้องถิ่น รองลงมาคือ เสนอแนะและประสานงานกับโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ใช้สถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน เช่น จัดประชุม กีฬา งานประเพณี เป็นต้น

2.4 การปฏิบัติงานด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย โดยส่วนรวม คณะกรรมการศึกษาเห็นว่ามีการปฏิบัติงานในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าเรื่องที่คณะกรรมการศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการบันทึกการประชุมทุกครั้งที่มีการประชุม

2.5 เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านแล้วพบว่า มีการปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า งานที่คณะกรรมการศึกษาปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ งานด้านเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนงานที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคืองานด้านการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

3.1 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เรื่องที่คณะกรรมการศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุดคือ กรรมการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร รองลงมาคือกรรมการศึกษา ส่วนมากยากจนต้องประกอบอาชีพ จึงไม่มีเวลามาให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน

3.2 ปัญหาในการปฏิบัติงานในด้าน การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน เรื่องที่คณะกรรมการศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุดคือ ประชาชนส่วนมากยากจนจึงช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย รองลงมาคือ กรรมการศึกษาขาดประสบการณ์ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ จึงทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือ

3.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการ

ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น เรื่องที่คณะกรรมการศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพของตน จึงไม่ได้ทำงานด้านนี้ รองลงมาคือ ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและ หน่วยงานต่าง ๆ

3.4 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการ อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย เรื่องที่คณะกรรมการศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ ผู้ที่ได้รับการ แต่งตั้งไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ ไม่มีผู้เต็มใจทำงานเพราะไม่มี ค่าตอบแทน

3.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เรื่องที่คณะกรรมการศึกษาให้ข้อเสนอแนะ มากที่สุด คือ ควรเลือกกรรมการศึกษาที่มีความเสียสละ สนใจและให้ความร่วมมือกับ ทางโรงเรียน รองลงมาคือ รัฐบาลควรให้ค่าตอบแทนกรรมการศึกษา เช่น สิทธิในการ เบิกเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เบี้ยประชุม เป็นต้น

4. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.1 สถานภาพของคณะกรรมการศึกษา ผู้ให้การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เคย เป็นกรรมการศึกษามาแล้ว 6 - 10 ปี และกรรมการศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ใน แต่ละโรงเรียนมีกรรมการศึกษาจำนวน 10 - 15 คน ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว และกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ได้จากชาวบ้านเป็นฝ่ายเลือก

4.2 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

4.2.1 การปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น

ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการจัดหลักสูตรให้ ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ไม่ได้ทำหน้าที่นี้ โดยให้เหตุผลว่า เป็นหน้าที่ของโรงเรียนและไม่มีความรู้ความเข้าใจ

ด้านให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ของโรงเรียน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ได้ทำหน้าที่นี้และกิจกรรมที่กระทำ
มากที่สุดคือ จัดหาอุปกรณ์การเรียนที่มีในท้องถิ่น รองลงมาคือ จัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียน
ที่ขาดแคลน

4.2.2 การปฏิบัติงานด้าน แสวงหาความช่วยเหลือและความ
ร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน กรรมการศึกษาที่
ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ได้ปฏิบัติหน้าที่นี้ กิจกรรมที่กระทำมากที่สุด คือขอแรง
จากชาวบ้านช่วยซ่อมแซมและปรับปรุงโรงเรียน รองลงมาคือ ขอความร่วมมือจาก
ประชาชนและหน่วยงานบริจาคทรัพย์เพื่อใช้ในการพัฒนาโรงเรียน

4.2.3 การปฏิบัติงานด้าน เสนอแนะและประสานงานระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนในการให้บริการ
ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น กรรมการศึกษาที่ให้การสัมภาษณ์
ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ได้ปฏิบัติหน้าที่นี้ กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ร่วมงานประเพณีใน
ชุมชน รองลงมาคือ ร่วมงานพัฒนาชุมชน

4.2.4 การปฏิบัติงานด้าน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติ
การอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประณมศึกษามอบหมาย
จากการสัมภาษณ์ข้อมูลดังนี้

ด้านการแต่งตั้งคณะทำงาน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่ามี
การแต่งตั้งคณะทำงาน โดยแบ่งการทำงานเป็นกลุ่มย่อย

ด้านการประชุม กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่ามีการประชุม
คณะกรรมการศึกษา ภาคเรียนละครั้ง เรื่องที่นำเข้าประชุมบ่อยที่สุดคือเรื่อง การพัฒนา
โรงเรียน

ด้านแนวปฏิบัติในการใช้เงิน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า
มอบให้โรงเรียนเป็นฝ่ายใช้จ่ายเงินตามความต้องการของโรงเรียน

ด้านการวางแผนการทำงาน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ไม่มีการวางแผนการทำงาน โดยให้เหตุผลว่า การทำงานของคณะกรรมการศึกษาเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของโรงเรียน

ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงาน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ไม่มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีคนประเมิน

ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ไม่มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้รายงาน

ด้านการจัดให้คณะกรรมการศึกษาไปดูงานหรือเยี่ยมชมการดำเนินงานของโรงเรียนอื่น กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ไม่เคยจัด และให้เหตุผลว่าเป็นเพราะกรรมการศึกษาไม่มีเวลา

สรุปการทำงานในรอบปีที่ผ่านมาของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่างานที่ทำมากที่สุดคือ การพัฒนาโรงเรียน รองลงมาคือ ช่วยเหลือโรงเรียนในค่านแรงงาน และจัดหาเงินเพื่อใช้ในกิจการของโรงเรียน

4.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.3.1 การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กรรมการศึกษาที่ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลว่าปัญหาที่พบมากที่สุดคือ กรรมการศึกษาไม่เข้าใจหน้าที่ของตน รองลงมาคือกรรมการศึกษาไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ข้อเสนอแนะคือ ควรชี้แจงให้กรรมการศึกษาเข้าใจของข่ายหน้าที่ตน และควรชี้แจงให้กรรมการศึกษารู้และเข้าใจหลักสูตร

4.3.2 การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ประชาชนส่วนใหญ่ ยากจน ช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย รองลงมาคือ กรรมการศึกษาต้องประกอบอาชีพไม่มี เวลามาทำงาน ข้อเสนอแนะคือ ควรเลือกกรรมการศึกษาที่สามารถทำงานช่วยเหลือ โรงเรียนได้และควรให้มีตัวแทนประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน

4.3.3 การเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาที่พบมากที่สุดคือครูไม่ได้อยู่ในชุมชนที่ โรงเรียนตั้งอยู่จึงให้บริการชุมชนได้น้อย รองลงมาคือ ขาดการประสานงานระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ข้อเสนอแนะคือ ครูควรลดเวลาเข้าร่วมงานกับประชาชนในชุมชน และควร เลือกตัวแทนกรรมการหมู่บ้านมาประสานงานกับโรงเรียน

4.3.4 การแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ไม่มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน รองลงมาคือกรรมการศึกษาไม่รับผิดชอบงาน ที่ได้รับมอบหมายข้อเสนอแนะคือ ควรชี้แจงให้กรรมการศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และโรงเรียนควรร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านในการปฏิบัติงานพัฒนา

5. ความคาดหวังของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา กรรมการศึกษาที่ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนและส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดอบรมคณะกรรมการ ศึกษาเพื่อให้รู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน

ด้านความรู้เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งกรรมการศึกษานั้น กรรมการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า มีความภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้ส่วนรวม

ความคาดหวังของกรรมการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ กรรมการ ศึกษาเห็นว่าควรปฏิบัติงานด้านการพัฒนาโรงเรียนมากที่สุด และรองลงมาคือการจัดหา เงินมาใช้ในกิจการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะทั่วไปของกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ได้แก่ ควรเลือกกรรมการศึกษาที่มีความเสียสละ และสามารถอุทิศเวลาให้แก่โรงเรียน รองลงมาคือ ควรจัดประชุมกรรมการศึกษาเดือนละครั้ง

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

1.1 การปฏิบัติงานด้าน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

จากผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเปเลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามีความเห็นว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย (เปเลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล 2527 : 41) และสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ จุนราศรี ที่พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการศึกษาด้านการรับปรึกษาหารือในการจัดและดำเนินการศึกษาส่วนมาก จะปฏิบัติเป็นบางครั้งและปฏิบัติ น้อยมาก (ประจักษ์ จุนราศรี 2524 : 28)

เมื่อพิจารณาแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองสนใจและดูแลนักเรียนให้รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมาย ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพราะบทบาทด้านนี้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนอย่างดี เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับบุตรหลานของตนโดยเฉพาะอันเป็นภารกิจที่ผู้ปกครองทุกคนต้องกระทำอยู่เสมอ นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษา

ยังพบว่างานที่คณะกรรมการศึกษาได้ช่วยเหลือโรงเรียนมากสองประการคือ จัดหาอุปกรณ์การเรียนที่มีในท้องถิ่นให้แก่โรงเรียน และจัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน แสดงว่าคณะกรรมการศึกษาได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนทั้งในด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สุพิชญา ชีระกุล ที่ได้กำหนดหน้าที่ของกรรมการศึกษาไว้ว่า ให้กรรมการศึกษามีหน้าที่กำหนดความมุ่งหมายเฉพาะ และรวมกำหนดนโยบายของโรงเรียน รวมทั้งมีหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเท่าที่สามารถจะทำได้ (สุพิชญา ชีระกุล 2521 : 48)

บทบาทที่พบว่าการปฏิบัติงานน้อยที่สุดคือ ให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่ามีการทำงานในค่านี้น้อย เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้เข้ามายุ่งเกี่ยวในเรื่องการปรับปรุงการเรียนการสอน เพราะเห็นว่าตนไม่มีความรู้ความสามารถในค่านี้นี้ จึงมอบให้เป็นหน้าที่ของทางโรงเรียน ประกอบกับจากการสัมภาษณ์ยังได้ข้อมูลว่า กรรมการศึกษาเห็นว่าเรื่องการเรียนการสอนเป็นเรื่องของโรงเรียน และกรรมการศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจ จึงช่วยเหลือโรงเรียนในการปฏิบัติงานค่านี้น้อยมาก

1.2 การปฏิบัติงานด้าน แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานและส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาในค่านี้น้อยในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเปลิยน ศิริรังสรรค์กุล ที่พบว่า โดยส่วนรวมกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนมีการปฏิบัติจริงในบทบาทด้านแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย (เปลิยน ศิริรังสรรค์กุล 2527 : 48)

เมื่อพิจารณาแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ยังพบว่ากรรมการศึกษาได้ช่วยเหลือโรงเรียนในการปฏิบัติงานค่านี้นี้มากคือ ขอแรงจากชาวบ้าน

ช่วยซ่อมแซมและปรับปรุงโรงเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ยากจน ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนได้มากที่สุดในด้านแรงงาน และประชาชนจะให้ความช่วยเหลือโรงเรียนได้ที่สุดในเมื่อพ้นฤดูทำนา เพราะในช่วงนั้นประชาชนส่วนใหญ่ต้องทำนา

บทบาทที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรือสมาคมผู้ปกครองเพื่อทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะประชาชนในชนบทไม่สนใจในเรื่องนี้ ประชาชนจะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดีในเรื่องที่สามารถช่วยได้โดยไม่มีใครสนใจหรือคิดที่จะตั้งสมาคมดังกล่าว อีกทั้งการพบปะสมาคมของประชาชนในชุมชนชนบทมีน้อย เพราะทุกคนมีการประกอบอาชีพตน ยากจน จึงไม่มีเวลาแต่จะมีการพบปะกันบ่อยครั้งที่วัดและถือว่าวัดเป็นที่รวมของประชาชนในชุมชนนั้นมากกว่าโรงเรียน เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นว่าการทำบุญที่วัดจะได้บุญกุศลมากกว่า ซึ่งเป็นค่านิยมที่ปลูกฝังกันมาช้านาน

1.3 การปฏิบัติงานด้าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

จากการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาในตำบลนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล ที่พบว่า ในการปฏิบัติจริง คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาได้ปฏิบัติงานด้านการเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย (เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล 2527 : 56)

เมื่อพิจารณาแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น ในวันสำคัญประจำท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดนอม สุขสง่าเจริญ ที่พบว่า บทบาทของกรรมการศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนในตำบลสังคม เรื่องที่กรรมการศึกษามีบทบาทมากที่สุดคือ ได้เสนอแนะให้ทางโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางหมู่บ้านจัดขึ้น (ดนอม สุขสง่าเจริญ

2526 : 75) แสดงว่ากรรมการศึกษามีความพยายามที่จะนำเอาโรงเรียนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอันจะทำให้ครูได้มีโอกาสพบปะและร่วมงานกับชาวบ้านอย่างจริงจังจากการสัมภาษณ์และจากแบบสอบถามปลายเปิดยังพบว่า ครูบางส่วนไม่ได้พักอาศัยอยู่ในชุมชนที่ทำการสอน จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะประชาสัมพันธ์และประสานงานร่วมกับชุมชน ดังนั้น จึงเห็นควรให้ครูได้มีความสัมพันธ์กับชุมชน และให้บริการแก่ชุมชน ซึ่งในเรื่องนี้สอดคล้องกับความเห็นของ หวน พินิจพันธ์ ที่กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนข้อหนึ่งคือ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งจะทำให้ครูได้พบปะพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ หลายฝ่ายอีกด้วย (หวน พินิจพันธ์ 2528 : 109)

บทบาทที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดวิทยากรให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เช่น ด้านอาชีพ ด้านกฎหมาย เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเพราะประชาชนรวมทั้งกรรมการศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าเรื่องนี้ไม่ได้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน โรงเรียนมีหน้าที่จัดการศึกษาให้บุตรหลานของตนซึ่งอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเท่านั้น และเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับไปแล้วก็ไม่ถือเป็นเรื่องที่โรงเรียนจะให้บริการต่อไป และในทางปฏิบัติจริงนั้น ผู้บริหารบางส่วนที่ให้สัมภาษณ์ตอบว่า การให้บริการแก่ชุมชนในเรื่องนี้ส่วนมากไม่ได้จัดเป็นทางการ แต่จะเป็นการเสนอในที่ประชุมหมู่บ้านเกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามปลายเปิดก็ได้รับขอ เสนอแนะจากกรรมการศึกษาว่าทางโรงเรียนควรร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้านในงานด้านพัฒนาชุมชน

1.4 การปฏิบัติงานด้าน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

จากผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในค่านี้อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนอม สุขสง่าเจริญ ที่พบว่า กรรมการศึกษาไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุมวางแผนและนโยบายการพัฒนาโรงเรียน (ถนอม สุขสง่าเจริญ 2526 : 76)

เมื่อพิจารณาแต่ละบทบาทพบว่า บทบาทที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการบันทึกการประชุมทุกครั้งที่มีการประชุม ผู้วิจัยเห็นว่าการบันทึกการประชุมเป็นงานที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการอยู่แล้ว จึงมีการปฏิบัติงานด้านนี้มาก

บทบาทที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ มีการรายงานผลการทำงาน ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ากรรมการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นฝ่ายปฏิบัติงานเกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ และหน้าที่นี้เป็นของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาคือผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นฝ่ายดำเนินการ เมื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้รับคำตอบว่า เป็นเพราะผู้บังคับบัญชาไม่มีคำสั่งให้รายงานผลการปฏิบัติงาน และการดำเนินงานเกี่ยวกับกรรมการศึกษาทางโรงเรียนถือว่าเป็นเรื่องภายในของแต่ละโรงเรียนจึงไม่รายงานต่อผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องนี้ควรจะได้รับการพิจารณาจากผู้บริหารการศึกษา เพราะการดำเนินงานเกี่ยวกับกรรมการศึกษาเป็นหนึ่งในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรจะให้ความสนใจพอ ๆ กับงานด้านอื่น ๆ และจากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลว่าคณะกรรมการศึกษาไม่มีการแต่งตั้งการทำงาน แต่ไม่มีการวางแผนการทำงานและยังขาดการติดตามและประเมินผล รวมทั้งการนำเอาผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงานด้วย ซึ่งเรื่องนี้ไม่เป็นไปตามข้อเสนอแนะของนักการศึกษาคือ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ที่เสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคณะกรรมการศึกษากับโรงเรียนไว้ว่าให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนงานของโรงเรียน (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ 2525 : 33) และ ภิญโญ สาร ที่ได้เสนอการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนข้อหนึ่งว่า ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นระยะ ๆ ที่สำคัญคือ ทุกสิ้นปีการศึกษา รวมทั้งวางแผนทางแก้ไขปรับปรุงตลอดเวลา (ภิญโญ สาร 2516 : 441)

1.5 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีการปฏิบัติงานในระดับน้อยทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเกรียง เอี่ยมสกุล ที่ว่า กรรมการศึกษาที่แต่งตั้งขึ้นตามกฎหมายนั้น มักจะมีการประชุมกันหรือทำงานกันเฉพาะในระยะแรก ๆ เท่านั้น กาลเวลาล่วงเลยไป มักจะเป็นการแต่งตั้ง

ไว้ตามพิธีการเท่านั้น ไม่มีการปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์แก่การดำเนินการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง (เกรียง เชื้อมสตกุล 2511 : 38 - 40) และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยัน นนทศักดิ์ และไพศาล อินทัมพัน ที่พบว่า บทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของกรรมการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ (สุริยัน นนทศักดิ์ และไพศาล อินทัมพัน 2527 : 10) ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพราะกรรมการศึกษายังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเพราะยังไม่เคยมีการจัดอบรมเพื่อให้กรรมการศึกษาได้เข้าใจขอบข่ายหน้าที่ของเขา ถึงแม้จากการวิจัยจะพบว่ากรรมการศึกษาส่วนใหญ่เคยเป็นกรรมการศึกษามาก่อนก็ตาม นอกจากนั้น อาจเป็นเพราะกรรมการศึกษาไม่ทราบทศาคตัวครูหรือผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุที่ไม่พอใจส่วนตัว เพราะจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนพบว่า กรรมการศึกษาบางคนเข้าไปก้าวก่ายหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน จึงทำให้กรรมการศึกษากับโรงเรียนห่างเหินกัน สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์กับคณะกรรมการศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนถือว่าโรงเรียนเป็นของรัฐ การดำเนินงานต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ และคิดว่าคณะกรรมการศึกษาไม่อาจแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า มีกรรมการศึกษาบางส่วนไม่ได้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือโรงเรียนแต่อย่างใด เพียงแต่ถูกรับเชิญไปในงานที่โรงเรียนจัดขึ้นเท่านั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนสามารถทำได้เอง โดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากกรรมการศึกษา ทำให้กรรมการศึกษาคิดว่าเขาไม่จำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือโรงเรียนก็ได้ ดังนั้นการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาโดยรวมจึงได้ผลว่ามีการปฏิบัติน้อยทุกด้าน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาด้านที่มี การปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพราะ โรงเรียนเป็นหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ใน

ชุมชนที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด อีกทั้งโรงเรียนมักจะต้องทำหน้าที่ให้บริการแก่ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ อยู่เสมอ ๆ เชนให้ยืมอุปกรณ์และสถานที่ของโรงเรียนในการจัดงานต่าง ๆ เป็นพิธีกรในงานประจำหมู่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นฝ่ายให้ความช่วยเหลือชุมชนในการร่างหนังสือและพิมพ์หนังสือสำหรับติดต่อกับหน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น

ส่วนงานที่คณะกรรมการศึกษาปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเพราะกรรมการศึกษาส่วนมากยากจน ต้องประกอบอาชีพจึงไม่มีเวลา มาช่วยเหลือโรงเรียน ประกอบกับไม่มีประสบการณ์ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และระเบียบของหน่วยงาน ส่วนราชการต่าง ๆ มีขั้นตอนยุ่งยาก จึงทำให้กรรมการศึกษาไม่ชอบปฏิบัติหน้าที่ และที่น่าสังเกตคือจากการสัมภาษณ์และจากแบบสอบถามปลายเปิดมีกรรมการศึกษาจำนวนหนึ่งให้ความเห็นว่า ไม่อยากช่วยโรงเรียน เพราะเห็นว่า ครูมีเงินเดือนและโรงเรียนมีเงินงบประมาณจากรัฐบาล จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านนี้น้อยกว่าด้านอื่น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

2.1 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้าน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ผลจากการวิจัยทั้งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกันว่า เรื่องที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาในค้ำนี้ มากที่สุดคือ กรรมการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร รองลงมาคือ กรรมการศึกษาส่วนมากยากจน ต้องประกอบอาชีพจึงไม่มีเวลามาให้คำปรึกษาแนะนำ และกรรมการศึกษาไม่ทราบหน้าที่ตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบลิเยน ศิริรังสรรค์กุล ที่พบว่า คณะกรรมการศึกษาเห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหาและอุปสรรคด้านให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของท้องถิ่น มากที่สุด ได้แก่ กรรมการศึกษาขาดความรู้เรื่องหลักสูตรใหม่ และรองลงมาคือ กรรมการศึกษาต้องประกอบอาชีพส่วนตัวไม่มีเวลามาให้คำแนะนำแก่โรงเรียน (เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล 2527 : 99) ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่ากรรมการศึกษายังไม่เข้าใจขอบข่ายหน้าที่ของตนว่าควรจะให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในด้านใดบ้าง พอกล่าวถึงหลักสูตรก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ ซึ่งตามความเป็นจริงกรรมการศึกษาสามารถช่วยแนะนำโรงเรียนในการจัดการสอน เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจของท้องถิ่น เช่น การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่จะช่วยเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว เป็นต้น แต่กรรมการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถมากกว่าตนจึงไม่ทำหน้าที่นี้ ฉะนั้นจึงต้องเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนได้ชี้แจงให้กรรมการศึกษาเข้าใจ

จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามปลายเปิด กรรมการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจะได้จัดให้มีการชี้แจงให้กรรมการศึกษารู้และเข้าใจหลักสูตรที่โรงเรียนใช้ในปัจจุบัน รวมทั้งชี้แจงให้กรรมการศึกษาเข้าใจขอบข่ายหน้าที่ของตน ซึ่งอาจทำในรูปจัดอบรมกรรมการศึกษาให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และควรจัดในระดับกลุ่มโรงเรียน เพราะจะได้มีกำลังและความสามารถจัดอบรมได้ เนื่องจากจำนวนกรรมการศึกษาไม่มากเกินไป และสิ่งแวดล้อมและปัญหาต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน

2.2 ปัญหาในการปฏิบัติงานในด้าน แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

ผลจากการวิจัยทั้งข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกันว่า เรื่องที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาในคำนี้นมากที่สุดคือ ประชาชนส่วนมากยากจน ช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย รองลงมาคือกรรมการศึกษาไม่มีเวลาและขาดประสบการณ์ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม สุขสง่าเจริญ ซึ่งพบว่ากรรมการศึกษาส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนในด้านเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีปัญหาจากกรรมการศึกษาไม่มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน มีปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจในส่วนบุคคลคือฐานะทางเศรษฐกิจของกรรมการศึกษาไม่ดีพอที่จะช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ ชาวบ้านมีปัญหาด้าน

เศรษฐกิจต้องไปประกอบอาชีพ ไม่มีเวลาที่จะมาช่วยเหลือโรงเรียน (ถนอม สุขสง่าเจริญ 2526 : 71) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาเศรษฐกิจโดยเฉพาะความยากจนเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบไปเป็นเหตุให้เกิดปัญหาอื่น ๆ อีกหลายปัญหาทำให้กรรมการศึกษาเกิดความห่อถอยในการปฏิบัติงาน ย่อมทำให้การดำเนินงานไม่สะดวกราบรื่น

จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามปลายเปิดกรรมการศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้มีการประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียนมากกว่านี้ และควรให้มีตัวแทนประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะข้อหนึ่ง เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของ วิทยุสาทร คือ การดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียนคือการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยทั่วไป ไม่จำกัดวงเฉพาะกลุ่มนั้นกลุ่มนี้และอีกข้อหนึ่งคือ ดำเนินงานต่อเนื่องกันตลอดเวลาและตลอดปี โดยไม่หยุดยั้งและใช้วิธีง่าย ๆ เป็นกันเองกับประชาชนเป็นหลักในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ (วิทยุสาทร 2516 : 241)

2.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น

ผลจากการวิจัยพบว่าปัญหาในการปฏิบัติงานในค่านี้นี้ที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพตนจึงไม่ได้ทำงานค่านี้นี้ รองลงมาคือ ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิจ จันโทริ ที่พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนคือ ขาดงบประมาณ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ขาดความร่วมมือจากประชาชน (มานิจ จันโทริ 2528 : 107) เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาจะเห็นว่าปัญหามาจากทั้งสองฝ่ายคือ มาจากกรรมการศึกษาและมาจากโรงเรียน ปัญหาที่มาจากกรรมการศึกษานั้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจอันเป็นสิ่งจำเป็นของการดำรงชีพ ซึ่งจากแบบสอบถามปลายเปิดได้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาโดยให้เล็งถกรรมการศึกษา

ที่มีความเสียสละ มีความสนใจและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน และอีกประเด็นหนึ่ง เป็นปัญหาจากฝ่ายโรงเรียนโดยเฉพาะปัญหาขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นปัญหาที่มาจากผู้บริหารโรงเรียนโดยตรงที่มีการทำงานค้ำน้นน้อย เมื่อเลขานุการของคณะกรรมการศึกษาไม่ทำหน้าที่ในการประสานงานให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย และไม่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกรรมการศึกษา ย่อมจะหาความร่วมมือร่วมใจในการทำงานจากกรรมการศึกษาและประชาชนในชุมชนได้ยาก จากการสัมภาษณ์ ได้ทราบปัญหาอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือ ครูไม่ได้อาศัยอยู่ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่จึงให้บริการแก่ชุมชนน้อย ข้อนี้คณะกรรมการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาว่า ให้ครูสละเวลาเข้าร่วมงานกับประชาชนในชุมชน และเลือกตัวแทนกรรมการหมู่บ้านมาทำหน้าที่ประสานงานกับทางโรงเรียน

2.4 ปัญหาในการปฏิบัติงานในค้ำน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย จากการวิจัยพบว่า เรื่องที่เป็นปัญหาในการทำงานค้ำนนี้มากที่สุดคือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งไม่รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ ไม่มีผู้เต็มใจทำงาน เพราะไม่มีค่าตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบ็ญญ์ ศิริรังสรรค์กุล ที่พบว่า เรื่องที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานค้ำนการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมายคือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งไม่รับผิดชอบงาน (เบ็ญญ์ ศิริรังสรรค์กุล 2527 : 99) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะกรรมการศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาค้ำนเศรษฐกิจ ความยากจน ต้องประกอบอาชีพจึงทำให้ไม่มีเวลามาทำงาน ทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ส่วนปัญหาที่ไม่เต็มใจทำงานเพราะไม่มีค่าตอบแทนนั้นก็มิใช่เหตุเดียวกันคือเรื่องเศรษฐกิจ เมื่อประชาชนยากจนต้องทำงานประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ย่อมเป็นธรรมดาที่ต้องคิดถึงค่าจ้างแรงงานก่อนคิดถึงเรื่องการเสียสละ เพราะปัญหาเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจและความอยู่รอดย่อมเป็นปัญหาที่หนักกว่าเรื่องอื่น ๆ สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาได้ให้ข้อเสนอแนะจากกรรมการศึกษาว่าควรเลือก

ศึกษาที่เสียสละ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน และควรให้คำตอบแทนแก่กรรมการศึกษาบ้าง เช่นสิทธิในการเบิกเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เบี้ยประชุม เป็นต้น เรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าในเรื่องการเลือกตัวบุคคลที่เสียสละ สนใจและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน นั้นผู้วิจัยเห็นควยคือเลือกคนที่มีความพร้อมที่จะมาทำงานย่อมจะทำให้การทำงานได้รับความสำเร็จมากที่สุด ซึ่งตรงกับความเห็นของ จรัส โพธิ์ศิริ ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การปฏิบัติงานในหน่วยงานจะได้ผลไปสู่เป้าหมายมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสัณัษณ์ของผู้ปฏิบัติโดยความสมัครใจ (จรัส โพธิ์ศิริ 2523 : 88) ส่วนในเรื่องการให้คำตอบแทนแก่กรรมการศึกษานั้นผู้วิจัยเห็นว่า คงจะเป็นปัญหาหนักสำหรับรัฐบาล เพราะกรรมการศึกษาในแต่ละโรงเรียนมีมาก รัฐบาลต้องจัดหาเงินงบประมาณก้อนใหญ่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ซึ่งคงเป็นไปได้ยาก แต่อาจทำได้ในรูปของการเสริมแรงด้านการให้สังคมส่วนรวมยอมรับโดยแจกเกียรติบัตรแก่กรรมการศึกษาที่ปฏิบัติงานดี เคนประจำอำเภอ เป็นต้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้นอกจากจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการศึกษาและเลขาธิการคณะกรรมการศึกษา ทำให้ได้ทราบข้อมูลในส่วนรายละเอียดที่เสริมให้ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยพบว่า คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาในการปฏิบัติงานหลายด้าน ซึ่งผู้วิจัยขอให้ขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรได้จัดให้มีการอบรมคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน โดยควรจัดให้มีการอบรมในระดับกลุ่มโรงเรียน

เพราะสิ่งแวดลอมและปัจจัยในการทำงาน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน และใช้ทุนทรัพย์ในการจัดดำเนินการน้อยกว่าการจัดรวมกันทั้งอำเภอ

2. การเลือกกรรมการศึกษานอกจากจะพิจารณาจากคุณสมบัติตามที่กำหนดในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษาทั้งสองข้อคือ เป็นผู้สนใจการประถมศึกษา และเป็นผู้มีความประพฤติดีแล้ว ควรพิจารณาคุณสมบัติด้านความเสียสละ สามารถอุทิศเวลาให้กับโรงเรียนได้ด้วย

3. โรงเรียนควรจะได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศึกษาประมาณเดือนละครั้งเพื่อรับทราบนโยบาย แนวปฏิบัติ และการประสานงานในการทำงาน และถ้ามีกรรมการศึกษาไม่มาประชุมควรได้มีการติดตามรายงานให้ทราบหัวข้อประชุมและงานที่เขาได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการศึกษาคด้วย

4. ควรมีการวางแผนการทำงานกันระหว่างโรงเรียนกับกรรมการศึกษา ซึ่งควรมีทั้งการวางแผนระยะยาวซึ่งมีการปฏิบัติต่อเนื่องเป็นเวลานาน และมีการวางแผนระยะสั้นสำหรับการทำงานที่ต้องการให้มีผลงานในระยะเวลาอันสั้น จะทำให้คณะกรรมการได้รู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างแจ่มชัด

5. ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการศึกษาควรได้ทำหน้าที่ประสานงานกับกรรมการศึกษาทุกระยะให้ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างได้ผลดียิ่งขึ้น

6. ผู้บริหารหน่วยเหนือและฝ่ายนิเทศการศึกษา ควรให้ความสนใจติดตามและนิเทศการทำงานด้านนี้แก่โรงเรียนให้มากพอ ๆ กับด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ และควรจัดป้ายนิเทศเสนอผลงานของกรรมการศึกษาที่ปฏิบัติงานดีเด่นแสดง ณ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อเป็นการเผยแพร่และกระตุ้นการทำงานด้านนี้ของโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย

7. โรงเรียนควรได้มีการติดตามและประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการศึกษา รวมทั้งเสนอขอสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อจะได้ค้นพบข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขและข้อดีที่ควรสนับสนุนและเผยแพร่

8. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นทั้งกรรมการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งประชาชนในชุมชน ให้เกิดความสนใจโรงเรียนและเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ซึ่งการประชาสัมพันธ์นั้นต้องเป็นกระบวนการสองทางคือทั้งโรงเรียนเป็นฝ่ายเข้าหาชุมชนและพยายามให้ประชาชนในชุมชนเป็นฝ่ายเข้าหาโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาทัศนะของผู้บริหารการศึกษาในแต่ละภูมิภาคหรือแต่ละเขตการศึกษาเพื่อจะได้แนวทางในการกำหนดบทบาทของคณะกรรมการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น
2. ถ้าจะทำการวิจัยในลักษณะเดียวกันกับการวิจัยครั้งนี้ควรจะได้มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น เช่น เปรียบเทียบทัศนะของครู ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการศึกษาที่ไม่ตอบหาทำการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย จะทำให้ได้ทราบข้อมูลที่ครอบคลุมจากทุกฝ่าย และควรที่จะเพิ่มตัวแปรที่ศึกษาเป็น ศึกษาการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล กับอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ปรับปรุงการทำงานของกรรมการศึกษาในแต่ละเขตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทราบว่าคณะกรรมการศึกษามีการปฏิบัติงานในทุกด้านอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาในการปฏิบัติงานหลายประการ ครั้งต่อไปจึงควรจะได้มีการศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงและวิธีการแก้ปัญหา อันจะทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

"การศึกษาในสหรัฐอเมริกา" ประชากร แปลมาจาก Mr. Ralph E. Jones

2 : 2 - 3 เมษายน 2512

เกรียง เอี่ยมสกุล โรงเรียนประถมศึกษาภาคปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงเรียน

การช่างวุฒิศึกษา 2511, 303 หน้า

กำธร กิตติภูมิชัย "บทบาทของคณะกรรมการกับการบริหารราชการไทย" ศูนย์ศึกษา

17 : 61 กรกฎาคม - สิงหาคม 2514

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การประถมศึกษา 2526

โรงพิมพ์การศึกษา 2527, 135 หน้า

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การขยายการศึกษาภาคบังคับ โรงพิมพ์

โรงเรียนสตรีเนติศึกษา 2521, 118 หน้า

_____ การประถมศึกษาแห่งชาติ โครงสร้างระบบการบริหารและระบบบริหารงาน

บุคคล คณะกรรมการการพิจารณาปัญหาการศึกษาประชาบาล 2523, 67 หน้า

_____ โครงการวิจัย การจัดการและการบริหารโรงเรียนประชาบาล

ม.ป.ท. 2525, 165 หน้า

_____ องค์กำหนดประสิทธิภาพของการประถมศึกษา 2526, 272 เอกสาร

โรเนียว

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2526, 378 หน้า

จงกรม ปรีชากุล และจำรัส นองมาก คู่มือครูองค์การ สำนักพิมพ์ศึกษาวชิร

2516, 207 หน้า

จรัส โพธิศิริ การบริหารการศึกษา โอเคียนสโตร์ 2523, 274 หน้า

ทศวี วงศ์รัตน์ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงพิมพ์และท่าปาก

เจริญผล 2527, 370 หน้า

- ทิตยา สุวรรณชัย "สังคมวิทยา" วิทยาศาสตร์สังคม สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ บทบรรณาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา 2517, 128 หน้า
- เต็ม แยมเสมอ การบริหารการประถมศึกษาและการปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพิมพ์อักษรสมัย
2524, 137 หน้า
- ทนอม สุขสง่าเจริญ บทบาทของกรรมการศึกษาต่อการพัฒนาโรงเรียนประชาบาล
เขตจังหวัดสกลนคร วิทยานิพนธ์ สส.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527,
159 หน้า อักษรสาเนา
- ทรงชัย สันติวงษ์ องค์การและการบริหาร ไทยวัฒนาพานิช 2519, 525 หน้า
- ธนู แสงศักดิ์ และธำรง บัวศรี ทฤษฎีและแนวคิดในการจัดและบริหารการศึกษา
โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ 2509, 121 หน้า
- ธรรมรส ไชยกิจบุตร มนุษย์สัมพันธ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 โอเคเอ็นสโตร์ 2524, 427 หน้า
- นาฏเฉลียว สุมาวงศ์ "ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน" ใน รายงาน
การสัมมนาเรื่องการบริหารการศึกษาและประชากรศึกษา 20 - 23 วิทยาลัย
วิชาการศึกษา มหาสารคาม 2516
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ หลักบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 บริษัท เอส. เอ็ม. เอ็ม.
จำกัด 2525, 134 หน้า
- ประคอง กรรณสุต สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ โรงพิมพ์และทำปก
เจริญผล 2525, 344 หน้า
- ประจักษ์ ดุนราศรี การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการศึกษาโรงเรียนประชาบาล สังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2524, 104 หน้า อักษรสาเนา
- ประมวล รัตนวงศ์ บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะ
ของนักการศึกษาและกรรมการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 81 หน้า อักษรสาเนา

ปรีชา นิพนธ์พิทยา การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร พิมพ์
2525, 360 หน้า

เปลี่ยน ศิริวิรังสรรค์กุล ความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนและครู
เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2527, 147 หน้า อักสำเนา

ปิญโญ สาธร หลักบริหารการศึกษา สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช 2516, 695 หน้า
_____ หลักการบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช 2519,
536 หน้า

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ประมวลพระราชดำรัสและพระบรม
ราโชวาท รวบรวมโดยคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริษัท บพิธ จำกัด
2513, 18 หน้า

มานิจ จันโทรี บทบาทร่วมพัฒนาชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
ปริญญาโท ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528,
154 หน้า อักสำเนา

มงคล ศรีไพรวัลย์ สนั่น อินทร์ประเสริฐ และนำทรัพย์ จันทร์หอม คู่มือการบริหาร
โรงเรียนชุมชน โรงพิมพ์สามมิตร 2515, 405 หน้า

รุ่ง แก้วแดง "การรับรู้บทบาทหน้าที่ของครูใหญ่กับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถม
ศึกษา" ใน การวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา 116 - 124
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2521

ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา บริษัทศึกษาพร
จำกัด 2528, 314 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง หนังสือที่ ศธ. 1404/2228 เรื่อง ระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
พุทธศักราช 2525 ลงวันที่ 26 มกราคม 2525

_____ ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507 โรงพิมพ์คุรุสภา 2507, 1133 หน้า

สนิท ยี่รงค์ "โรงเรียนชุมชน" ประชาบาล 9 : 2 - 3, 44 - 47 ธันวาคม

2512

สุพิชญา ชีระกุล การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เอกสารประกอบการเรียน แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

2521, 136 หน้า

สุรพล พุฒคำ บทบาทของสภาการศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2522, 146 หน้า อักษรย่อ

สุรมนัส (นามแฝง) "กรรมการศึกษาหรือกรรมการโรงเรียน" ประชาบาล 8 : 18-19

พฤศจิกายน 2521

สุริยัน นนทศักดิ์ และไพศาล อินทพันธ์ "บทบาทของคณะกรรมการศึกษาในการพัฒนา

โรงเรียน" นิตรกร 26 : 21, 10 - 12 พฤศจิกายน 2527

สมยศ นาวิการ การบริหาร ควงมผลการศึกษา 2522, 592 หน้า

โสภะ ฐิติกุลชัยและอรทัย ชื่นมณีย์ จิตวิทยาสังคม โรงพิมพ์คุรุสภา 2518,

237 หน้า

หวน พันธุ์พันธ์ การบริหารโรงเรียน โอเคียนส์ 2528, 196 หน้า

David, Krech, R.S. Crutchfield, and E.L. Ballachey. Individuals in Society. New York, McGraw-Hill Book Co., 1962. 564 p.

De Caro, John Joseph. "Group Management; The Administrative Team and Supporting Theory," in Dissertation Abstract 37(3) : 1321-A, September, 1976.

Hoyle, Eric. The Roles of The Teacher. London, Routledge & Regan Paul, 1969. 103 p.

Lingren, H.C. Introduction to Social Psychology. New Delhi, Witey Eastern Private Limited, 1973. 374 p.

McDonal, Richard R. Selected Reading and Projects in Social Psychology ed. Richard R. McDonal, New York, Random House, 1971. 428 p.

Paul B. Jacobson, and others. The Effective School Principal (Eglewood cliffs, N.J. : Prentice-Hall, Inc., 1963) p. 446 - 478.

Stoops, Emery. Handbook of Educational Administration: A Guide
the Practitioner (By) Emery Stoops, Max Rajferly (and) Russell
E. Johnson Boston, Allyn and Bacon, 1975, 809 p.

Varney, Glenn H. Organization Development for Managers. Mass:
Addison Wesley, 1977. 233 p.

ภาคผนวก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์มนัส รัตนติลล ฌ ภูเก็ท
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. อาจารย์ศักดิ์ คำประไพ
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
3. อาจารย์เจริญ การุณ
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
4. อาจารย์ทองพรรณ โมฬีสาถิ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
5. อาจารย์ประคับ ถ่อนแก้ว
ผู้อำนวยการโรงเรียนอุบลวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
6. อาจารย์เปลี่ยน กิริรังสรรค์กุล
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองหว้า อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
7. อาจารย์นิโรจน์ วันชัย
ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุบลราชธานี ประธานคณะกรรมการการศึกษา
ประจำโรงเรียนปทุมวิทยากร อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ที่ ทม 1007/1625

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ 5 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2529

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ.....

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางโยทะกา แก้วปลั่ง เป็นนิสิตระดับ
ปริญญาโท วิชาเอก การประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า
เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาของคณะกรรมการศึกษาประจำ
โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

ประธาน

ผศ.ดร.โชติ เพชรชื่น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ โปรดอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในการ
วิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางวชิรญา บัวศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สำเนา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ถนนสุรศักดิ์ อำเภอเมืองอุบลราชธานี 34000

23 มิถุนายน 2529

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ โรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 5 ชุด

ด้วย นางโยทะกา แก้วปลั่ง นิติปริญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ทำวิจัยเรื่อง "การศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาของคณะกรรมการประถมศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี" ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเอาผลการวิจัยมาเป็นแนวทางปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาย่างแท้จริง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนในการบริหารงานด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ได้ตอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ แล้วส่งคืนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอของท่าน ภายในวันที่ 30 กรกฎาคม 2529 หวังได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายเจริญ การุณ)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

20 มิถุนายน 2529

เรียน ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ โรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 5 ชุด

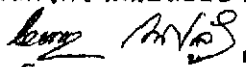
ด้วยข้าพเจ้า นางโยทะกา แก้วปลั่ง ขณะนี้กำลังศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษายิ่งขึ้น

คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ตอบแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้ตามความคิดเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้จากการตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อตัวท่าน เพราะผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เป็นผลรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในจังหวัดอุบลราชธานี

อนึ่ง กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นอกจากจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ยังได้แก่ กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนด้วย จึงใคร่ขอความกรุณาท่านได้ส่งแบบสอบถามอีก 4 ชุด ที่แนบมาพร้อมนี้ให้กับกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนของท่านอีก 4 คน พร้อมเก็บคืนส่งเจ้าหน้าที่ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางโยทะกา แก้วปลั่ง)

ผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน
 ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา
 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งถามความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและ
 ปัญหาในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่
 ในโรงเรียนที่ท่านเป็นกรรมการศึกษาหรือผู้บริหารอยู่ในขณะนี้
3. ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน ขอความกรุณาท่านตอบให้ครบทุกข้อ
 โปรดอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่ง เพราะจะทำให้แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ไม่สามารถวิเคราะห์ผล
 ได้

แบบสอบถาม

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
- ตำแหน่งของท่านคือ ☐ ประธานคณะกรรมการศึกษา
☐ เลขานุการคณะกรรมการศึกษา
☐ กรรมการศึกษา

- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนของท่าน
 ตามพฤติกรรมที่กำหนดให้ว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด
 แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

มากที่สุด หมายถึง ได้ปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด
 มาก หมายถึง ได้ปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ มาก
 น้อย หมายถึง ได้ปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ น้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ได้ปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ น้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติ

ตัวอย่าง

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
(๐)	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนว การดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน.....			✓	

จากตัวอย่างการตอบแบบสอบถามข้อ (๐) ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง น้อย หมายความว่า ผู้ตอบเห็นว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับ "การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน" มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน ในการกำหนดแนว การดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน.....				
2	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการ จัดหาค่าใช้จ่ายในการพัฒนาโรงเรียน.....				

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการปฏิบัติ			
		มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
4	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการกำหนดแนวทางปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียน.....				
4	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการแสวงหาแหล่งทรัพยากรในชุมชน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน.....				
5	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของชุมชน.....				
6	ให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของโรงเรียน.....				
7	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอน.....				
8	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น ปัญหาเด็กขาดเรียน เป็นต้น.....				
9	ร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองสนใจและดูแลให้นักเรียนรับผิดชอบงานตามที่ครูมอบหมาย.....				
10	ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดหาสื่อการเรียนที่มีในชุมชน.....				

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
11	เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน.....				
12	เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาชุมชน.....				
13	เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนและในชุมชน.....				
14	เสนอความคิดเห็นแก่ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความประพฤติกของบุคลากรในโรงเรียน.....				
15	ประสานงานกับประชาชนหรือหน่วยงานในชุมชนเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องการเงิน.....				
16	ประสานงานในการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรือสมาคมผู้ปกครองเพื่อทำประโยชน์ให้โรงเรียน.....				
17	ประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคลในชุมชน เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้ที่จำเป็นเฉพาะด้าน แก่คณะครูและนักเรียน.....				
18	ประสานงานขอความร่วมมือจากประชาชนหรือหน่วยงานในชุมชนเพื่อให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่โรงเรียน.....				

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
19	ประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงาน ประชาชน ส่วนราชการ เพื่อบริจาคสิ่งของในการพัฒนาโรงเรียน.....				
20	ประสานงานขอความร่วมมือจากกลุ่มกิจกรรมในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เพื่อร่วมพัฒนาโรงเรียน.....				
21	ประสานงานและขอความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขาดสื่อการเรียน นักเรียนขาดแคลน เป็นต้น.....				
22	ประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ เชิญเจ้าหน้าที่มาแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อให้นักเรียน.....				
23	ประสานงานเชิญกรรมการสภาตำบลหรือกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน มาให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องการปกครองและการพัฒนาชุมชน.....				
24	ประสานงานขอความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อจัดดำเนินการเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน เช่น จัดหาหนังสือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น.....				

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
25	ประสานงานกับสภาตำบล/สภาเทศบาล/สุขาภิบาล/สภาจังหวัด เพื่อจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการจัดกิจกรรมและการพัฒนาโรงเรียน.....				
26	ประสานงานกับกรรมการวัดหรือพระสงฆ์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นแก่นักเรียน.....				
27	ประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนของนักเรียน.....				
28	ประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครอง ประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการกับโรงเรียน.....				
29	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดบริการแนะแนวเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติมแก่ประชาชนในท้องถิ่น.....				
30	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดบริการให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพแก่ประชาชน.....				

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
31	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบัน				
32	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติของโรงเรียน เช่น การรับและจำหน่ายนักเรียน เป็นต้น				
33	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดวิทยากรให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เช่น คำนวณอาชีพ กฎหมาย เป็นต้น				
34	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น ในวันสำคัญประจำท้องถิ่น				
35	เสนอแนะและประสานงานกับโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ใช้สถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน เช่น จัดประชุม กีฬา งานประเพณี เป็นต้น				
36	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการของชุมชน เช่น จัดอบรมเยาวชน จัดอบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น				

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการปฏิบัติ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
37	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดนิทรรศการเพื่อให้ความรู้ วิชาการใหม่ ๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่น				
38	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหของชุมชน เช่น จัดสาธิตวิธีทำปุ๋ยมันน้ำเพื่อเก็บไว้ใช้ จัดหน่วยบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน เป็นต้น				
39	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนมีส่วนร่วมเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน				
40	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนได้มีส่วนช่วยพัฒนาชุมชน เช่น วัดหรือสาธารณสถานในชุมชน				
41	เสนอแนะและประสานงานกับโรงเรียน เพื่อยืมสิ่งของเครื่องมือ จากโรงเรียนไปใช้ในกิจกรรมของชุมชน				
42	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดห้องสมุดหรือที่อ่านหนังสือพิมพ์เพื่อให้บริการชุมชน				
43	เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนได้มีส่วนช่วยสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน เช่น บ่อน้ำ สะพาน สนามกีฬา เป็นต้น				

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการปฏิบัติ			
		มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
44	มีการวางแผนงานในการทำงานทุกปี				
45	มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานในแต่ละปี				
46	มีการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้				
47	มีการแต่งตั้งคณะทำงานตามแผนปฏิบัติงานที่ วางไว้				
48	คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการทำงาน ของคณะกรรมการศึกษา				
49	มีการติดตามผลและประเมินการปฏิบัติงาน ทุกงาน				
50	มีการบันทึกผลการปฏิบัติงาน				
51	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงาน				
52	มีการเสนอผลการทำงานของคณะกรรมการศึกษา ต่อที่ประชุมครูในโรงเรียน				
53	มีการรายงานผลการทำงานต่ออำเภอในแต่ละ ปีการศึกษา				
54	มีการบันทึกการประชุมทุกครั้งที่มีการประชุม				
55	มีการรายงานผลการประชุมไปยังอำเภอ ทุกครั้ง ที่มีการประชุม				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

ท่านมีความคิดเห็นว่า คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนของท่าน มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ต่อไปนี้หรือไม่บ้าง

1. ปัญหาในการปฏิบัติงานในด้าน การให้คำแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

2. ปัญหาในการปฏิบัติงานด้าน การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

3. ปัญหาในการปฏิบัติงานในค้ำ เสนอแนะและประสานงานระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการ
แก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

4. ปัญหาในการปฏิบัติงานในค้ำ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการ
อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

5. ขอเสนอแนะอื่น ๆ

1.
2.
3.
4.

5.
6.
7.

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเรื่อง

การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดอุบลราชธานี

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

☐

ประธานคณะกรรมการศึกษา

☐

เลขานุการคณะกรรมการศึกษา

1. ท่านเป็นกรรมการศึกษามาแล้วกี่ปี.....ปี
2. โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ในขณะนี้กรรมการศึกษากี่คน.....คน
ที่พอเหมาะท่านคิดว่าแต่ละโรงเรียนควรมีกรรมการศึกษากี่คน.....คน
3. กรรมการศึกษาชุดปัจจุบันนี้อาศัยอะไรบ้าง
☐ เกษตรกรรม.....คน ☐ ค้าขาย.....คน
☐ รับราชการ.....คน ☐ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน.....คน
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
4. คณะกรรมการศึกษาชุดปัจจุบันได้มาอย่างไร
☐ โรงเรียนเป็นฝ่ายเลือก ☐ ชาวบ้านเป็นฝ่ายเลือก
☐ โรงเรียนและชาวบ้านร่วมกันเลือก
☐ อื่น ๆ
5. ท่านคิดว่ากรรมการศึกษาควรมีคุณสมบัติอย่างไร
☐ สนใจการศึกษา ☐ มีความประพฤติดี
☐ เสียสละเพื่อส่วนรวม ☐ กล้าแสดงความคิดเห็น
☐ ตั้งใจทำงาน ☐ อื่น ๆ
6. ที่ปฏิบัติงานจริงในโรงเรียนของท่าน คณะกรรมการศึกษามีจำนวนครั้งในการประชุม
อย่างไร.....

ท่านคิดว่าควรจะมีจำนวนครั้งในการประชุมเป็นอย่างไร

☐

ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

☐

ภาคเรียนละ 2 ครั้ง

☐

เดือนละ 1 ครั้ง

☐

ปีละ 1 ครั้ง

☐

อื่น ๆ

2. ในการประชุมคณะกรรมการศึกษา เรื่องสำคัญที่นำเข้าประชุมบ่อยที่สุดได้แก่เรื่องอะไรบ้าง

☐

การพัฒนาโรงเรียน

☐

รับทราบนโยบายของโรงเรียน

☐

การวางแผนการทำงานร่วมกัน

☐

การแก้ปัญหาเด็กนักเรียน

☐

การติดตามดูแลความประพฤติ

ของนักเรียน

☐

อื่น ๆ

8. ในการประชุมแต่ละครั้งมีปัญหาอะไรบ้าง

☐

กรรมการศึกษามาไม่ครบ

☐

กรรมการศึกษาไม่แสดงความ

☐

มีการโต้แย้งจนหาข้อยุติไม่ได้

คิดเห็น

☐

ไม่มีปัญหา

☐

อื่น ๆ

9. คณะกรรมการศึกษาได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการจัดหลักสูตรให้

ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นหรือไม่

☐

ไม่ได้ทำ เพราะ

☐

ไม่มีความรู้ความเข้าใจ

☐

ไม่มีเวลา

☐

เห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน

☐

อื่น ๆ

☐

ได้ทำ ทำอย่างไรบ้าง.....

☐

.....

☐

มีปัญหาในการให้คำแนะนำอย่างไรบ้าง

☐

กรรมการศึกษาไม่เข้าใจหลักสูตร

☐

โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามได้

☐

อื่น ๆ

ง. ท่านคิดว่าจะแก้ปัญหาได้อย่างไร.....

10. คณะกรรมการศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนหรือไม่

- ก. ☐ ไม่เคยช่วย เพราะ ☐ โรงเรียนไม่ได้เสนอให้ช่วยในเรื่องนี้
☐ เห็นด้วยเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ☐ อื่น ๆ
- ข. ☐ ได้ช่วยในเรื่องต่อไปนี้ ☐ จัดหาอุปกรณ์การเรียนที่มีในท้องถิ่น
☐ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ☐ ติดต่อเชิญวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน
☐ จัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน ☐ อื่น ๆ

ค. มีปัญหาในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง.....

ง. ท่านคิดว่าควรแก้ปัญหานี้อย่างไร.....

11. คณะกรรมการศึกษาให้ทำหน้าที่ประสานงานให้โรงเรียนมีส่วนร่วมช่วยทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมในชุมชนหรือไม่

- ก. ☐ ไม่ได้ทำ เพราะ.....
- ข. ☐ ได้ทำ ในเรื่องต่อไปนี้ ☐ ร่วมงานพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน
☐ ร่วมงานประเพณีในชุมชน ☐ ร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
☐ ให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ☐ ให้ใช้อาคารสถานที่เป็นครั้งคราว
☐ อื่น ๆ

ค. มีปัญหาในการประสานงานในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

- ☐ ขาดการประสานงาน ☐ ครูไม่ได้อยู่ในชุมชนนั้นจึงไม่มีเวลา
☐ อื่น ๆ

ง. ท่านคิดว่าควรแก้ปัญหานี้อย่างไร.....

12. คณะกรรมการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะและช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนหรือไม่

- ก. ☐ ไม่ได้เสนอแนะ/ช่วยเหลือ เพราะ.....
- ข. ☐ ได้เสนอแนะ/ช่วยเหลือ ในเรื่องต่อไปนี้
- ☐ ช่วยบริจาคทรัพย์
- ☐ ขอความร่วมมือจากประชาชน/หน่วยงานบริจาคทรัพย์เพื่อใช้ในการพัฒนาโรงเรียน
- ☐ ขอแรงชาวบ้านช่วยซ่อมแซมและปรับปรุงโรงเรียน
- ☐ จัดงานหาเงินเพื่อใช้ในการพัฒนาโรงเรียน
- ☐ ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอาคารสถานที่
- ☐ อื่น ๆ

ค. มีปัญหาในการให้ข้อเสนอแนะและช่วยเหลือในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

- ☐ ขาดการประชาสัมพันธ์ ☐ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน
- ☐ กรรมการศึกษาไม่ค่อยมีเวลาเพราะต้องประกอบอาชีพ
- ☐ จัดงานหาเงินแล้วขาดทุน ☐ อื่น ๆ

ง. ท่านคิดว่าควรแก้ปัญหานี้อย่างไร.....

13. คณะกรรมการศึกษามีแนวปฏิบัติในการใช้เงินที่จัดหามาได้อย่างไร

- ☐ มอบให้โรงเรียนเป็นฝ่ายใช้จ่ายตามความต้องการของโรงเรียน
- ☐ คณะกรรมการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินตามความต้องการของโรงเรียน
- ☐ อื่น ๆ

14. ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการปฏิบัติงานต่าง ๆ หรือไม่
- ก. ☐ ไม่ได้แต่งตั้ง เพราะ ☐ ในรอบปีมีการทำงานน้อยมาก
☐ อื่น ๆ
- ข. ☐ มีการแต่งตั้งดังนี้.....

 ค. มีปัญหาในการปฏิบัติงานในเรื่องอะไรบ้าง.....

 ง. ท่านคิดว่าควรแก้ปัญหานั้นอย่างไร.....

15. คณะกรรมการศึกษาได้มีการวางแผนการทำงานตลอดปีการศึกษาหรือไม่
- ก. ☐ ไม่มี เพราะ
☐ การทำงานของคณะกรรมการศึกษาเป็นไปเพื่อสนองความต้องการ
 ของโรงเรียน
☐ อื่น ๆ
- ข. ☐ มีการวางแผนการทำงานตลอดปี ในช่วงใดของปี.....
16. ได้มีการติดตามและประเมินผลการทำงานแต่ละครั้งหรือไม่
- ก. ☐ ไม่มีการติดตามประเมินผล เพราะ..

 ข. มีการติดตามประเมินผล ผู้ประเมินคือ.....
 ค. ☐ มีการติดตามและประเมินผลอย่างไร.....
 (ถ้ามี) ได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงานหรือไม่
- ง. ☐ ไม่ได้ทำ เพราะ.....
 จ. ☐ ได้ทำ อย่างไร.....

17. มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาในแต่ละปีหรือไม่
- ก. ☐ ไม่มีการรายงาน เพราะ
- ☐ ไม่มีคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้รายงาน
- ☐ อื่น ๆ
18. ในรอบปีที่ผ่านมา คณะกรรมการศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไรบ้าง
1. 2.
3. 4.
5. 6.
19. ท่านคิดว่าคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ควรจะมีบทบาทหน้าที่ต่อโรงเรียนอย่างไรบ้าง
1. 2.
3. 4.
5. 6.
20. คณะกรรมการศึกษาเคยได้ร่วมกับโรงเรียนในการจัดให้ไปปฏิบัติงานหรือเยี่ยมชมการดำเนินงานของโรงเรียนอื่นหรือไม่
- ก. ☐ ไม่เคยจัด เพราะ.....
- ข. ☐ เคยจัด โดยจัดไป ☐ ในอำเภอเดียวกัน ☐ ต่างอำเภอ
- ☐ ต่างจังหวัด
- (ถ้าเคยไปปฏิบัติงาน) ท่านประทับใจในเรื่องใดบ้าง.....
-

การศึกษาการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดอุบลราชธานี

บทคัดย่อ
ของ
โยธะกา แก้วปลั่ง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2529

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา การปฏิบัติงานตามหน้าที่และปัญหาของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา 377 คน จาก 77 โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุบลราชธานี ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มหลายชั้น เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่และปัญหาในการ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ชุดที่ 2 เป็นแบบ สัมภาษณ์สำหรับสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการศึกษาจำนวน 20 คน และเลขานุการ คณะกรรมการศึกษาจำนวน 20 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าความถี่ และการร้อยละ

ผลการศึกษาครั้งนี้ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เห็นว่า มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ทั้ง 4 ด้านคือ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนด แนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการและการพัฒนาท้องถิ่น การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการ อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย อยู่ใน ระดับน้อยทุกด้าน ส่วนปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาพบว่า ประชาชน ส่วนมากยากจนทำให้ช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย กรรมการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตร ขาดประสบการณ์ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ จึงทำให้การติดต่อ ขอความช่วยเหลือไม่ได้ผล และประชาชนไม่มีเวลาต้องประกอบอาชีพจึงช่วยเหลือโรงเรียน ได้

นอกจากนี้คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า
ควรเลือกกรรมการที่มีความเสียสละ สนใจและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน รัฐบาล
ควรให้ค่าตอบแทนกรรมการศึกษาและควรจัดให้มีการอบรมกรรมการศึกษาให้เข้าใจบทบาท
หน้าที่ของเขาเพื่อจะได้ทำหน้าที่ให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

A STUDY OF PERFORMANCE OF THE ELEMENTARY SCHOOL EDUCATION
COMMITTEES IN CHANGWAT UBON RATCHATHANI

AN ABSTRACT

BY

YOTAGA KAOPLUNG

Presented in Partial Futeilment of the Requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
September 1986

This thesis attempted to find out the actual performance and the problems of undertaking roles of the elementary school education committees.

The sample, selected by using the multistage random sampling technique, was composed of 377 elementary schools education committees from 77 elementary schools under the Ubon Ratchathani Provincial Primary Education office. Two sets of questionnaires were used in collecting the data; one for all 377 elementary school education committees to report about their actual performance and problems in undertaking their roles and the other for interviewing 20 chairmen and 20 secretaries of the elementary school education committees. The data were then analyzed by using mean, standard deviation, frequency and percentage.

The major results of this study revealed that the elementary school education committees performed all their duties at the low level in every area; suggesting guidelines for development and organizing teaching and learning activities according to community needs, seeking for support the cooperation from people, organizations and government agencies for school development; making suggestions and coordinating between schools and communities, organizations and government agencies to enable the school to serve the mentioned organizations and promote community development; appointed committees to perform as the elementary school education committees assignment. The 4 important problems they encountered were; the community poverty caused the low participation to school activities; the

elementary school education committees lack of knowledge in curriculum development; lack to experiences in making coordination with other official agents to promote the school activities, and the community people had insufficient time to participate the school activities, respectively.

Moreover, the elementary school education committees recommended that in selecting the elementary school education committees should select the persons who was sacrifice, interested and participated in school activities; the government should give them some bonus and should train them to understand and be able to perform their roles more effectively.